

Stockholms stads drättselnämnd

och i samband därmed stående institutioner.

Drättselnämnden.

Stadshuset, C.; t. »stadshuset». Drättselnämndens ordinarie sammanträden hållas i regel första och tredje tisdagen i varje månad kl. 2,30 e. m. (under juli och augusti månader endast ett ordinarie sammanträde i månaden).

Då Stockholm erhöll sin nya kommunalförordning år 1862, sammanfördes stadens egentliga drättselväsende under drättselnämnden, som ursprungligen, oavsett pleniarärenden, arbetade på tre avdelningar, av vilka den första handlade det egentliga drättselväsendet, eller alla de bestyr, vilka icke uppdragats åt de övriga avdelningarna, den andra frågor rörande inkvartering, brandvakts- och båtsmanshåll samt militärkompaniet och den tredje ärenden, som rörde gatuläggning, lyshållning och vattenledning. Ordet skulle föras av överståthållaren, då han var tillstädes. Alla framställningar från avdelningarna till stadsfullmäktige eller annan myndighet måste gå genom nämnden in pleno. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Sedan ett av stadsfullmäktige godkänt förslag att sammanföra all stadens kommunalförvaltning under en enda, på avdelningar arbetande nämnd, ogillats av kungl. maj:t, erhöll nämnden i stället den 14 december 1883 ny instruktion. Enligt denna inskränktes avdelningarna till två, valda omedelbart av stadsfullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande av överståthållarens rätt att föra ordet, då han var tillstädes,ingo nämnden och avdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Första avdelningen skulle handhava stadens penning- och fastighetsförvaltning ävensom brand- och renhållningsväsendet samt övriga ärenden, som åligga nuvarande drättselnämnden; andra avdelningen hade i huvudsak samma verksamhetsområde som nuvarande gatunämnden (utom brand- och renhållningsväsen), dessutom handhade den hus- och hamnbyggnader samt vattenledningsverket. År 1894 överflyttades ärenden rörande stadens renhållning från första till andra avdelningen.

Med behovet av större enhetlighet i den kommunala finansförvaltningen framträdde emellertid önskvärdheten av drättselnämndens ombildning till en verklig stadens finansstyrelse, befriad så långt som möjligt från uppgifter av icke direkt finansiell karaktär. Det första steget i denna

riktning blev inrättandet av en särskild fastighetsnämnd, vilken fr. o. m. år 1919 övertog den förut av drättselnämnden utövade förvaltningen av stadens fasta egendom. Sedermera genomfördes reformen fullständigt i samband med den allmänna omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen år 1920, varvid en genomgripande omläggning av drättselnämnden ägde rum. Sålunda utbröts de verk och inrättningar, som dithills närmast lytt under drättselnämndens andra avdelning, och förlades under en särskild, nyinrättad nämnd, kallad gatunämnden; dock med undantag av byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket, vilka överflyttades till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverkstyrelsen. Även brandväsendet överfördes till den nya gatunämnden.

Enligt nu gällande instruktion utgör drättselnämnden organ för stadens penningförvaltning samt ombesörjer verkställighet och förvaltning av de kommunens angelägenheter i övrigt, vilkas värd av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden uppbär, förvaltar och redovisar i föreskriven ordning de inkomster, vilka inflyta av allmänna rörelsen eller inkomstgivande rättigheter eller beredas genom uttaxering eller annorledes; tillser, att stadens rätt i dessa avseenden behörligen iakttages, samt bestrider de utgifter, vilka erfordras för stadens allmänna behov i här nedan uppgivna avseenden, och vilka blivit bestämda i den ordning, som föreskrives i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm. Nämnden handhaver ledningen av stadens kassa- och räkenskapsväsen i överensstämmelse med reglemente, som av stadsfullmäktige fastställs. I avseende å uppbörden och redovisningen av stadens medel skall iakttagas, vad i nämnda reglemente finnes föreskrivet. Nämnden äger att i nödig omfattning å stadens vägnar upptaga lån, i den mån icke därigenom den kommunalförordningen för Stockholm stadgade gränsen för stadens underställningsfria upplåning överskrides. Frågor om lån till högre belopp samt om avskrivning av någon stadens fordran skola underställas stadsfullmäktiges prövning. I fall, som ej tåla uppskov, må nämnden på framställning medgiva överskridande av beviljat anslag. Sådant överskridande skall genast anmälans till stadskollegiet. Nämnden har även att afgiva de utlåtanden och redogörelser, som infordras av stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande bor-

DN. garråd eller annan behörig myndighet. Särskilt skall den yttra sig över övriga nämnders och styrelser stafförsdrag, innan dessa företagas till behandling i stadskollegiet. Drätselnämnden förvaltar staden tillhöriga eller under stadens förvaltning ställda fonder och donationer, där ej annat särskilt blivit stadgat (se sid. 73). Dessutom är nämnden, enligt särskilt bemyndigande av stadsfullmäktige, stadens uppbördsmyndighet för hundskatt och nöjesskatt.

Enligt lag den 15 juni 1923 och överståthållarämbetets beslut den 18 sept. 1923 skall drätselnämnden vidare, jämlikt lagen den 11 okt. 1912 om skogsaccis och om virkestaxering verkställa taxering av avverkat virke, beräkna utgående skogsaccis samt handhåva förvaltningen av skogsaccisfonden.

Drätselnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Om så äskas av behörigt antal väljande, skall vid valet proportionellt valsett användas. Till ordförande i nämnden skall utses det borgarråd, vars föredragningsskyldighet i stadskollegiet omfattar ärenden rörande stadens ekonomi. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Nämndens verkställande organ för handhavande av penningförvaltningen utgöres av kammarkontoret, vars chef är stadskamreraren. Genom revisionskontoret, vars chef är stadsrevisor, granskas samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat. Under nämnden lyda vidare auktionsverket, vars chef är auktionsdirektören, samt stadens ombudsman. Vid nämndens sammanträden äger stadskamreraren närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enhanda befogenhet tillkommer övriga ovan nämnda förvaltningschefer, var för sitt förvaltningsområde.

Stadens huvudbok skall, avslutad för kalenderår, tillika med nämndens övriga räkenskaper samt hos nämnden förda protokoll före den 1 därpå följande juni tillhandahållas revisorerna, vilka till ett antal av fem, jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige. Revisorerna äga till sin hjälp antaga sekreterare och kameralbiträde.

Instruktion m. m. Instruktion för Stockholms stads drätselnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändringar den 31 dec. 1920 och 29 maj 1925. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920.

Stat år 1927. Utgifter: 36,244,066 kr. (dessutom inom linjen fört, år 1926 beviljat anslag, att utgå av lånemedel, 3,000,000 kr.); inkomster: 35,575,066 kr.

Drätselnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagningsstid: 11—12.

Vice ordförande.

Sjöström, Chr., kontorschef, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Borgström, A. G. S.**, justitieråd.

***Ekman, V. R.**, direktör.

Johansson, J. O., landsorganisationens kassör.

***Lidman, C.**, andre folkskollinsepektör, stadsfullm.

Welin, K. G. A., f. d. trafikdirektör, stadsfullm.

Suppleanter.

Cervin, N. H., skräddarmästare, stadsfullm.

***Masreliez, G. V.**, revisionssekreterare, stadsfullm.

Magnusson, C. A., handlande.

***Gustafson, H. J. A.**, journalist, stadsfullm.

***Cruse, C. S.**, förtroendeman, stadsfullm.

Johansson, A. R., assistent, stadsfullm.

Sekreterare.

Nordwall, B. I. S. (se nedan).

Drätselnämndens delegerade.

Drätselnämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av dem eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer, var för sitt område, att såsom särskilda delegerade handhåva vissa förvaltningsärenden.

Delegerad för stadens arkiv och bibliotek.

Borgström, A. G. S.

Delegerad för bokauktionsrörelsens övervakande.

Borgström, A. G. S.

Delegerade för låneärenden

(med uppdrag att å nämndens vägnar fatta beslut rörande lånevillkor vid utlåning från av nämnden förvaltade fonder eller andra nämndens medel).

Sjöström, Chr.; Welin, K. G. A.

Delegerade för nöjesskatteärenden

(med uppdrag att å nämndens vägnar handhåva frågor rörande nöjesskatt och att i dylika ärenden avgiva de yttranden och meddela de beslut, som enligt gällande författningar det ankommer på kommunalförvaltningen att meddela).

Lidman, C.; Sjöström, Chr.; t.f. stadskamreraren.

Kassaförvaltare.

T.f. stadskamreraren; t.f. drätselkamreraren (ställföreträdare).

Drättselnämndens revisorer¹⁾

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1926 års räkenskaper och förvaltning).

Bjurström, D. A., generalkonsul.

Carlsson, B. A., förste aktuarie.

Lindbäck, C. V., postassistent.

Ljungberg, K., ekonomidirektör.

Nissvandt, S. G., direktör.

Suppleanter:

Forsell, J. A. Sson, expeditiönsförare.

Mattelin, K. G. K., överpostiljon.

Zetterlund, C. R., kontorschef.

Drättselnämndens kansli och expedition.

Stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—3.

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda kanslier; fr. o. m. år 1877 fingo avdelningarna emellertid ett gemensamt kansli. Kansliet förestås av sekreteraren. Honom åligger bl. a.: att till föredragning bereda samt föredraga de till drättselnämndens handläggning hörande ärenden, att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m. Kontorsskrivaren och registratören åligger: att föra diariet och andra anteckningar, vilka av drättselnämnden anses erforderliga, vårda arkivet, besörja utskrifter och expeditioner m. m.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stat år 1927 (för nämndens kansli och expedition, ombudsmanexpeditionen, kammarkontoret och revisionskontoret). Utgifter: 1,067,200 kr.; inkomster: 50,350 kr.

Sekreterare

(3,000 kr.).

Nordwall, B. I. S.; mottagningstid: 11—12.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Pettersson, H. M. (Maja).

Stadens (drättselnämndens) ombudsmanexpedition.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Ombudsmannen åligger bl. a.: att bevaka och föra stadens (och särskilt drättselnämndens) talan inför domstolar, exekutionssäten samt andra myndigheter; att uppsätta förslag till kontrakt (t. ex. rörande försäljning eller köp av fastighet); att besörja förnyande av de in-teckningar, som

tillhöra de under drättselnämndens vård stående kassor och fonder, samt indrivande av deras förfallna kapital- och räntefordringar; att deltaga i anbefallda inventeringar; samt att jämväl i övrigt iakttaga allt, vad för bevarande av stadens och drättselnämndens rätt erfordras.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stadens ombudsman (27).

Johansson, J. E. (förordn. t. $\frac{1}{2}$ 1937); t. 341 29; mottagningstid: 1,30—3.

Kanslist (15).

Fritjofson, G. V.

Två amanuenser (3,000 kr.), en vaktmästare (6) (även å kammarkontoret).

Drättselnämndens kammarkontor.

Stadshuset, n. b. (stadskamreraren, drättselkamreraren och registratör-exp. 1 tr.), C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 9—4,30.

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda räkenskapskontor (kammarkontor) och särskilda kassor. Fr. o. m. år 1880 sammanslogos dessa till ett enda, drättselnämndens kammarkontor.

Stadskamreraren är chef för kammarkontoret. Honom åligger huvudsakligen: att i behörig ordning och säkert förvar hålla drättselnämndens räkenskaper och övriga handlingar, som med räkenskaperna hava sammanhang; att emottaga och i kassavalv förvara de värdepapper och säkerhetshandlingar, som äro under drättselnämndens vård och förvaltning; att vaka över att drättselnämndens inkomster i rätt tid inflyta; att föra bok över beräknade inkomster och utgifter under närmast kommande månader; att vid drättselnämndens sammanträden avgiva kassarapport och föreslå till utbetalning de belopp, vilka böra av stadens medel utgå; att, sedan redogörelser och räkningar för året från stadens uppbörds-män och andra redovisningsskyldiga tjänstemän inkommit och av stadsrevisorn granskats, låta upprätta och avsluta drättselnämndens räkenskaper, vilka senast den 30 april varje år böra till nämnden ingivas; att närvara vid drättselnämndens sammanträden. Dessutom åligger honom att verkställa utredningar och avgiva utlåtanden över till kammarkontoret remitterade ärenden. För fullgörande av de skyldigheter, som genom denna instruktion åligger stadskamreraren, äger han att påkalla biträde av drättselkamreraren, kamreraren, stadskassören och stadsbokhållaren ävensom av samtliga här nedan under kammarkontoret upptagna tjänstemän och biträden.

I enlighet med bestämmelserna i det av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 antagna reglementet för stadens kassa- och räkenskapsväsen, varigenom en starkare centralisation av hithörande ärenden under drättselnämnden genomför-

¹⁾ Drättselnämndens revisorer granska jämväl räkenskaperna för de myndigheter, för vilka särskilda revisorer ej utses, nämligen mantals-nämnden, byggnadsnämnden, statistiska kontoret samt handels- och sjöfartsnämnden.

DN.

des, förvaltar kammarkontoret å nämndens vägnar stadens inkomster, upptar efter nämndens be- myndigande lån, bestrider stadens vederbörligen beslutade utgifter samt för och avslutar på grund- val av från vederbörande nämnder och styrelser meddelade uppgifter stadens huvudbok (som skall vara avslutad före 1 juni) jämte övriga för bud- getredovisningen eller eljest erforderliga gemen- samma räkenskaper.

Förutom drätselnämndens räkenskaper hand- har kammarkontoret enligt kassa- och räk- skapsreglementet bokföring och kassaväsen för tjänstenämnden, mantalsnämnden, styrelsen över statistiska kontoret, handels- och sjöfarts- nämnden och löneavtalsnämnden. Enligt med resp. myndigheter träffade överenskommelser har kon- toret jämväl övertagit *dels* kassaväsendet för nykterhetsnämnden, frihamnsnämnden och i viss omfattning även för hamnstyrelsen och gatunäm- nden, *dels* såväl bokföring som kassaväsen för över- ståthållarämbetet (utom polisen), magistraten och rådhusrätten, stadsfullmäktige, stadskollegiet, po- lisenämnden, fastighetsnämnden, byggnadsnäm- nden, stadsplanenämnden, rättshjälpsanstalten, barnavårdsnämnden, biblioteksstyrelsen, skönhets- rådet, arbetslöshetskommittén, styrelsen för pen- sionsnämndernas upplysnings- och registerbyrå och samtliga under sjukhusstyrelsen lydande sjukhus m. m.

I sammanhang med antagandet av kassa- och räkenskapsreglementet ägde en omorganisation av kammarkontoret rum, vilken dock tills vidare är av provisorisk karaktär och ännu ej fått sin definitiva utformning.

Författningar. Drätselnämndens instruk- tion för Stockholms stads drätselnämnds kam- markontor den 3 nov. 1880. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 och fastställt av överståthållarämbetet den 18 nov. s. å. Bestämmelser angående uppbörd och redovisning av Stockholms stad tillkommande inkomst av sportler, antagna av drätselnämnden den 16 maj 1922.

Stadskamrerare (29).

Malm, P. L.; t. 341 26; mottagningstid: 11—12.

Expeditions- och utredningsavdelningen.

Drätselkamrerare (24).

Bohman, A. G.; t. Kungsh. 12 45; mottagnings- tid: 9—11.

Registratorsexpeditionen.

Bokhållare (17).

Gilljam, K. G., *tf.*; Lindström, E. L. A., *tf.*
En *amanuens* (4,500 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Söderlind, f. Strandberg, Paula H.; Bergström, E. U. (Ulla).
En *kontorsskrivare* (7).

Budgetexpeditionen.

Bokhållare (18).

Gustafson, J. A. T.; Svensson, S. A.

Bokhållare (17).

Karlsson, J. I., *tf.*

En *amanuens* (4,500 kr.).

Inkomstexpeditionen.

Bokhållare (18).

Smedin, C. A., bokhållare (17), *tf.*

En *amanuens* (4,500 kr.), ett *kontorsbi- tråde* (5).

Utgiftsexpeditionen.

Bokhållare (18).

Lindvall, E. L., bokhållare (17), *tf.*

En *amanuens* (4,200 kr.).

Skrivcentralen: Carlberg, Margit, kontors- skrivare (7), förestånderska; tre *kontors- biträden* (5), tre *extra biträden* (2,100—1,980 kr.).

Kassakontoret.

Stadskassör (20).

Ankert, A. G.

Bokhållare (18).

Hagström, E. J. H., *tf.*

Kassörer (17).

af Donner, G. A. J.; Johnson, A. W.

En *amanuens* (4,500 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Pyk, Inez M. M.

Ett *kontorsbiträde* (5).

Fondförvaltningsavdelningen.

Kamrerare (22).

Brodin, N. A., stadsbokhållare (21), *tf.*; mot- tagningstid: 9—11.

Bokhållare (17).

Spång, P. E. (se sid. 227), *tf.*

En *amanuens* (4,200 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Larsson, Astrid S.

Räkenskapsavdelningen.

Stadsbokhållare (21).

Ekwall, N. A., bokhållare (18), *tf.*; mottag- ningstid: 9—11.

Bokhållare (18).

Grundström, N. E., *tf.*

Fem *amanuenser* (4,800—3,300 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Oterdahll, Hilma O.

Två *kontorsskrivare* (7), ett *kontorsbi- tråde* (5) samt *tillfälliga biträden*.

Obligationsavdelningen.*Föreståndare* (19).**Palm, G. E.**; mottagningstid: 9—11.*Bokhållare* (17).**Arvidson, H. A.**

En amanuens (3,300 kr.).

Kontorsskrivare (11).**Högberg, Karin.**

En kontorsskrivare (7) samt tillfälliga biträden.

*Tjänstemän, som på grund av förordnanden å andra tjänster åtnjuta tjänstledighet.***Ruus, R. A.** (se sid. 19). **Georgii, N. H.** (se sid. 19). **Öberg, A. S.** (se sid. 19), bokhållare (18); **Wallenberg, K. A.** (se sid. 22), **Karlisson, E. A.** (se sid. 244), bokhållare (17).*Förste vaktmästare* (8).**Winberg, K. A.**

Sex vaktmästare (6) (därav en tillika å ombudsmansexp.), åtta extra vaktmästare (2,280—1,980 kr.), ett vaktmästarbiträde (1,860 kr.).

Stockholms stads revisionskontor.*Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset»; (7:e revisionslotten se nedan); expeditionstid: 9—11,30 samt 1,30—3.*

Redan i mitten av 1700-talet fanns å Stockholms stads stat anställd en stadens revisor, vilket framgår av bland annat k. brev från åren 1743 och 1754 angående avlöningsförmåner för denne tjänsteman. Honom ålåg att granska stadens auktionsverks räkenskaper och därav uppgöra årligt bokslut och att revidera stadens övriga uppbornsmäns och för emottagna medel redovisningsskyldiga tjänstemäns räkningar, ävensom dem, vilka inkommo över stadens rekviderade och upphandlade behov av alla slag. Med ökningen i göromålen erhöill denne revisor sedermera till sitt biträde en kontorsskrivare. Dessa tvänne tjänstemän utgjorde stadens reviderande organ vid tiden för den nya kommunalrepresentationens början. Göromålen voro fortfarande i huvudsak inskränkta till att omfatta räkenskaperna för den förvaltning, som vid förenämnda tid handhades av drätselnämndens 1:a avdelning. Häri gjorde dock stadsfullmäktige år 1865 den ändring, att samtliga nämnders och dem underlydande inrättnings räkenska-

per skulle å stadens revisionskontor undergå siffergranskning, innan de överlämnades till utsedda revisorer. År 1870 antogo stadsfullmäktige en instruktion för stadsrevisor, enligt vilken denne skulle tillsättas av stadsfullmäktige efter drätselnämndens hörande samt hava att granska samtliga kommunala räkenskaper och därvid tillse, att stadens rätt och bästa behöriken iakttagas. Sedan emellertid revisionen av stadens räkenskaper vunnit den omfattning, att det icke längre var möjligt för en enda person att följa och ansvara för varje detalj av granskningsarbetet, blev detta arbete uppdraget åt revisionskontoret i dess helhet genom den nya instruktion för Stockholms stads revisionskontor, som av stadsfullmäktige antogs den 16 maj 1893. Enligt denna instruktion, som alltjämt gäller, skall revisionskontoret verkställa granskning av samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen i Stockholm, i afseende å vilka ej annorledes är förordnat, och skall vid granskningen tillse, att, i vad därav beror, stadens rätt och bästa behöriken iakttagas. Stadsrevisorn äger att från vederbörande myndigheter inforra de handlingar och uppgifter, som för arbetets verkställande finnas nödiga. Granskningen skall vara icke blott en siffergranskning utan ock en princip- och författningsgranskning: förutom kontrollering av uträkningarna skall tillse, att räkenskaperna äro fullständigt verifierade, samt att bestämmelserna i gällande författningar, taxor, upprättade kontrakt, av vederbörande myndigheter fattade beslut eller i övrigt givna föreskrifter äro iaktagna.

Revisionskontoret, vars chef är stadsrevisorn, började redan år 1910 fördela sitt arbete å avdelningar eller lotter, men först från och med år 1918 har denna uppdelning vunnit stadga. F. n. är arbetet uppdelat i åtta ordinarie revisionslotter och en extra. Revisionslotternas omfattning framgår här nedan.

Beträffande f. n. pågående utredning angående omorganisation av stadens revisionsväsende se under Kommittéer.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Stockholms stads revisionskontor den 16 maj 1893.

Stadsrevisor (25).**Billing, J. M. A.**; personligen t. 341 39; mottagningstid: 10—12.**Revisionskontorets expedition.***Registrator* (9).**Lindahl, Hulda A.****1:a revisionslotten.**

(Granskningen av Stockholms stads bokslut.)

Förste revisor (21).**Mathson, M. C. R. G.**; personligen t. 303 57.

DN.

2:a revisionslotten.

(Granskningen av drätselnämndens med utanordningsväsendet jämte handels- och sjöfartsnämndens, arbetslöshetskommitténs, mantalsnämndens, styrelsens över statistiska kontoret, stadsplanenämndens, skönhetsrådets, tjänstenämndens, löneavtalsnämndens, biblioteksstyrelsens och styrelsens för pensionsnämndernas upplysnings- och registerbyrå räknaskaper och bokslut samt stadens fonder, lån och lånemedel.)

Revisor (19).

Anderzon, A. O. W.

Bokhållare (13)

(dessutom tilläggsarvode 540 kr.)

Ericson, G. E. H.

Förutv. tjänsteinnehavare i Bromma
(4,800 kr.)

Larsson, L. Hj., f. d. kommunalkamrerare.

En *kontorsskrivare* (7).

3:e revisionslotten.

(Granskningen av fastighetsnämndens räknaskaper och bokslut.)

Revisor (19).

von Krusenstjerna, C. G. A.

Bokhållare (13).

Lilliehöök, H. A.

4:e revisionslotten.

(Granskningen av hälsovårdsnämndens, lärlings- och yrkesskolestyrelsens, frihamnsnämndens och arbetsförmidlingens räknaskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Erdmann, F. D.

Bokhållare (13).

Lindberg, C. S.

5:e revisionslotten.

(Granskningen av fattigvårdsnämndens, kyrkogårdsnämndens, slakthus- och saluhallsstyrelsens och nykterhetsnämndens räknaskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Hedenstierna, C. A. O. H.

Bokhållare (13).

Hanström, R.

En *kontorsskrivare* (7).

6:e revisionslotten.

(Granskningen av folkskoleledarens, barnavårdsnämndens och styrelsens för Liljevalchs konsthall räknaskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Lindberg, A. E.

Bokhållare (13).

Vakant, *tfv.* Kjelgren, G. F.

En *kontorsskrivare* (7).

7:e revisionslotten.

Torsgatan 22, Va. (gasverket); t. gasverket 52.

(Granskningen av industriverksstyrelsens räknaskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Andersson, E. V.; t. Vasa 14 73, gasverket 53.

Bokhållare (13)

(dessutom tilläggsarvode 540 kr.)

Alvarsten, S. F. N.

En *kontorsskrivare* (7).

8:e revisionslotten.

(Granskningen av gatunämndens och rättshjälpsanstaltens räknaskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Sylvan, C. O.

En *kontorsskrivare* (7).

Extra revisionslott.

(Granskningen av polisverkets, hamnstyrelsens, byggnadsnämndens och stadsingenjörskontorets räknaskaper och bokslut.)

Extra revisor

(tilläggsarvode 810 kr.)

Persson, M. B., bokhållare (13).

En *kontorsskrivare* (7).

Nitton *amanuenser* (4,200—3,060 kr.), två manliga *e. o. tjänstemän* (3,060—2,820 kr.), en *kontorsskrivare* (7) (vakant), tre kvinnliga *e. o. tjänstemän* (2,100 kr.), fem *extra biträden* (2,820—1,620 kr.), en *vaktmästare* (6), en *extra vaktmästare* (2,280 kr.).

Stockholms stads arkiv och bibliotek.

Norra Riddarholmshamnen 7 (ingång även från Birgerjarlstorg 12), St.; t 53 99; tillgängligt för forskning vardagar 10—3.

Stockholms stads arkiv började år 1885 inrymmas i en del av den forna pantlåneinrättningens lokaler å Riddarholmen (Birgerjarlstorg 12), vilka förenas av ett stort, runt torn, en kvarleva av Riddarholmens forna befästningar. I arkivet, som fr. o. m. 1897 blev tillgängligt för allmänheten, förvaras bl. a. Stockholms stads räknaskaper med verifikationer alltifrån 1573 (i oavbruten årsföljd från 1641), skottböcker från 1500- och 1600-talen, saköreslängder 1534—1637, spridda år, utskennings- och vågböcker (1572—1666, spridda år), handlingar angående auktionsverket, inkvarteringsverket, brandvaksinstitutionen, börs-, bro- och hamnbyggnadsfonden, skrävandet, tomtöreshandlingar (alltifrån 1610), diverse planer och ritningar, tjänstemannamatrik-

lar m. m. Ävenså förvaras där kronoräkenskaper och taxeringslängder för Stockholms stad (fr. o. m. 1699), mantalslängder (fr. o. m. 1600-talet; i början spridda år; fr. o. m. 1835 med mantalsuppgifter) samt handlingar rörande poliskammaren (fr. o. m. 1776). Likaledes inrymmas där bemedlingskommissionens och borgerskapets femtio äldstes arkiv.

Biblioteket, som upprättades 1900, är ett specialbibliotek för stadens historia och topografi samt i anslutning härtill för allmän stadshistoria. Med detsamma införlivades 1915 den till staden år 1900 donerade Wernerska samlingen.

Utredning pågår f. n. angående eventuell överflyttning av stadens arkiv och bibliotek från drätselnämndens till biblioteksstyrelsens förvaltning.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads arkiv och bibliotek, fastställt av drätselnämnden den 25 jan. 1916.

Stat år 1927. Utgifter: 77,570 kr.; inkomster: 570 kr.

Arkivföreståndare (20).

Bolin, E. G.

En amanuens, en extra assistent, ett extra arkivbiträde, två extra registreringsbiträden, en extra tjänsteman. (Viss organisation förestående.)

Vaktmästare (7).

Jerling, K. J. A.

Stockholms stads auktionsverk.

Birgerjarlstorg 12, St.

Direktörsexpeditionen: t. 113 11, Norr 23 83; expeditionstid: 9,30—3, lördagar och helgdagsaftnar 9,30—2.

Kassakontoret: t. 113 06, Norr 25 23; expeditionstid: 9,30—3, lördagar och helgdagsaftnar 9,30—2.

Expeditionen för inlämning av auktionsgods: t. 113 46, Norr 28 10.

Redan i mitten av 1600-talet fanns i Stockholm ett av enskilda personer inrättat privilegierat auktionsverk. Det nuvarande auktionsverket räknar sitt ursprung från den år 1674 av trenne rådmän inrättade auktions- och adresse-kammaren i Stockholm, för vilken instruktion utfärdades den 27 februari 1674, upprättad av överståthållaren samt borgmästare och råd, under vars inspektion verket ställdes; direktionen av detsamma lämnades till de tre ovan nämnda rådmännen. År 1694 lades auktionsverket under magistratens direktion och förvaltning, men då stadens inkomst av detsamma blev ytterst ringa, lämnades detsamma åter till enskild person. Genom kungl. breven den 6 februari och 23 oktober 1733 kom auktionsverket åter under magistratens direktion; den närmaste tillsynen utövades av trenne rådmän med titel direktörer. Reglemente för verket utfärdades den

13 april 1858. Genom kungl. brev den 4 mars 1864 överflyttades de åligganden, som tillhört auktionsdirektörerna, till stadens ombudsman.

Nytt reglemente samt ny tjänste- och avlöningsstat för auktionsverket antogs av stadsfullmäktige den 27 nov. 1907. Verket, som, där ej annorlunda finnes stadgat, äger uteslutande rätt att inom staden besörja försäljning genom offentligt utrop av all slags enskild egendom, sorterar enligt dessa bestämmelser under drätselnämnden, som utfärdar instruktioner för verkets tjänstemän; den närmaste tillsynen och kontrollen utövas dock av dess chef, auktionsdirektören.

Vid försäljning genom auktionsverket erlägger säljaren till verket viss avgift, i regel utgående med vissa procent å inropssumman (se närmare reglementet för auktionsverket). För inrop å auktion äger auktionsvaktmästare av uppdragsgivaren erhålla 50 öre för varje uppdrag samt ytterligare 50 öre, om inropssumman överstiger 50 kr.

Reglemente m. m. Reglemente för Stockholms stads auktionsverk, fastställt av överståthållarämbetet den 12 dec. 1907, med ändringar den 20 sept. 1909, 29 juni 1910 och 7 juni 1922. Instruktion för Stockholms stads auktionsverk, utfärdad av drätselnämnden den 16 mars 1926.

Stat år 1927. Utgifter: 306,400 kr.; inkomster: 330,960 kr.

Direktör (24).

Tengroth, B. M.; t. 113 11, Norr 23 83; motagningsstid: 1—2.

Kamrerare (19).

Elmqvist, H. S. O.; t. 113 11, (Norr 23 83).

Auktionskommisariier (18).

Bauman, S. G.; Fridholm, T.; Thalén, U. E.

Kassör (17).

Ruus, E. H.; t. 113 06, Norr 25 23.

Registrator, tillika aktuarie (17).

Alfheim, B. R.; t. Norr 23 83, (113 11).

Kassakontrollant (13).

Johanson, C. F.

Notarier (13).

Westberg, E. T.; Britton, S. A. H.; Holmin, S. E. N.; Rosell, N. E.; Palmgren, G. E.

Fyra e. o. notarier (anslag 5,900 kr.).

Övervaktmästare och tillsyningsman (10).

Tiderman, P. A.; t. 113 46, Norr 28 10.

Tre utropare (8), aderton auktionsvaktmästare (8), en kontorsvaktmästare (6) samt extra vaktmästare.

DN.

Bokauktionskammaren.

Myntgatan 4, 1 tr., St.; t. 115 13; expeditionstider: visning och lösning: tisdagar och fredagar 11—3,30; auktioner: i regel onsdagar och lördagar från kl. 11 f. m.

Den första kända bokauktionen i Stockholm förrättades 1664. Varken då eller under hela senare delen av 1600-talet fanns dock någon särskild bokauktionskammare utan böcker såldes genom »auktions- och adresse-kammaren» (jfr ovan). År 1702 klagade detta verk hos kanslikollegium över Richard von der Harfts intrång »med sin upprättade bookauktion». Från den 14 februari 1703, då en förening ingicks emellan auktionskammaren och von der Hardt och ett kontrakt dem emellan upprättades, kan bokauktionskammaren räkna sin tillvaro. Denna förening fastställdes den 22 september samma år av kanslikollegium. Von der Hardt erhöll den 6 november 1705 k. fullmakt att vara bokauktionsator i Stockholm (och Uppsala), »afdelles afskilt och befrijat ifrån Stadsens Auction». Efter hans död lämnades alla bokauktioner under »stadens auktions- och adresse-kammare». Bokauktionskammaren var sedan ända till 1816 en särskild avdelning av auktionsverket med egen kommissarie och notarie. I följd av drätselkommissionens och utsedda kommitterades sistnämnda år gjorda förslag har bokauktionsverket från och med år 1817 varit ställt på entreprenad och dess första reglemente är utfärdadt den 30 okt. 1817. Sedermera utfärdade reglementen äro av den 21 nov. 1821, 9 febr. 1831 och 7 juni 1922.

Bokauktionskammaren lyder under drätselnämnden, som utövar den närmaste tillsynen över kammarens verksamhet genom en av nämnden utsedd delegerad (se ovan sid. 66). Verksamheten vid bokauktionskammaren upplättes på entreprenad för en tid av fem år för varje gång åt den, som av drätselnämnden prövas lämplig. Enligt det med nämnden upprättade kontraktet har entreprenören att bestrida alla med rörelsen förenade utgifter, med undantag av avlöning till notarie, som betalas av staden. Entreprenören äger ensam uppbära auktionsprovisionen, men är skyldig att årligen till staden betala ett belopp, motsvarande 2 % av försäljningssumman. Under sommarmånaderna (juni—augusti) liksom under tiden omkring jul och nyår hållas inga auktioner.

Vid försäljning genom bokauktionskammaren erlägger säljare viss avgift, beräknad å inropssumman (se bokauktionskammarens reglemente).

Reglemente m. m. Reglemente för bokauktionskammaren, antaget av stadsfullmäktige den 7 juni 1922. Kontrakt mellan drätselnämnden och entreprenören den 15 mars 1927.

Entreprenör.

Alfheim, C. R.; t. 115 13; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och fredagar 2—3 (under sommarmånaderna å särskilda tider enligt anslag).

En notarie (avlönad av staden med 3,000 kr.), en mäkklare, två vaktmästare samt ett manligt och tre kvinnliga biträden (alla avlönade av entreprenören).

Friluftsmusik.

I anledning av väckt motion beslöt stadsfullmäktige den 17 maj 1906 dels att i vardera av parkerna Vanadislund, Kronoberget, Vita berget och Tantolunden uppföra musikpaviljonger, dels att ställa ett belopp till drätselnämndens första avdelnings förfogande till anordnande av friluftsmusik i nämnda parker. Sedermera hava musikpaviljonger uppförts även i Vasaparken och vid Enske, varjämte konserter numera anordnas även i stadshusträdgården, Hjorthagen, Bromma, Älvsjö, Tellusborg och Aspudden samt i södra folkparken (vid Midssommarkransen). Musiken utföres genom av drätselnämnden engagerade musikkörer under månaderna juni—augusti. Sedan år 1912 anordnas även i viss utsträckning sängkonserter av manskör i samband med instrumentalkonserterna. Under de senaste åren har i viss utsträckning rundradiering av de anordnade konserterna ägt rum. Musikprogrammen granskas av kammarkontoret.

Anslag för år 1927: 44,000 kr.

Stockholms stads hundstall.

Cedersdal, Sveavägen 142, Va.; t. Norr 208 48; expeditionstid: 9,30—3,30.

Hundskatt har i Stockholm utgått sedan år 1862. Skatten utgick under tiden 1862—1882 med 5 kr., 1883—1891 med 10 kr., 1892—1923 med 15 kr. och fr. o. m. år 1924 med 30 kr. per hund och år.

I samband med kontrollen över hundskattens erläggande har ett hundstall upprättats för vilsekomna, av polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Skötseln av detta hundstall har drätselnämndens första avdelning genom kontrakt den 3 nov. 1908 (ändr. 7 aug. 1923) uppdragit åt svenska hundskyddsföreningen, som anställer och avlönar en av drätselnämnden och polismyndigheten godkänd vårdare samt uppbär ersättning av ägaren till i stallet intagen hund med en krona per dygn eller del av dygn jämte ersättning för annonskostnader. För hund, vilken icke av ägare avhämtas inom fem dagar, erlägger staden en krona per dygn för högst fem dygn, efter vilken tid djuret avlivas smärtfritt under kontroll av veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pålitlig djurvård enligt vissa av drätselnämnden fastställda villkor. Likaså skall hund, för vilken till betalning förfäl-

len hundskatt ej erlagts, av kommunen omhändertagats. Därest skatten ej betalas inom åtta dagar efter anmaning därom, dödas hunden.

Författningar m. m. K. förordning den 17 maj 1923 ang. skatt för hundar. Särskilda bestämmelser ang. hundskatten i Stockholm under åren 1925—27, fastställda av överståthållarämbetet den 29 dec. 1924. Kontrakt mellan drätselnämnden[s första avdelning] och svenska hundskyddsföreningen ang. stadens hundstall, avslutat den 3 nov. 1908, med ändring den 7 aug. 1923. Ordningsföreskrifter för hundstallet, fastställda av drätselnämnden[s första avdelning] den 17 nov. 1908, med ändringar den 17 nov. 1925.

Stat år 1927. Utgifter för hundstallet jämte stämpling av skattemärken m. m.: 6,450 kr. Hundskatteuppbörden beräknas för år 1927 till 203,000 kr.

Vårdare

(2,400 kr.; fri bostad).

Andersson, C. G. A.

Av drätselnämnden förvaldade donationsfonder.

Såvida ej annat av donator eller stadsfullmäktige bestämts, förvaltas till staden överlämnade donationsfonder av drätselnämnden. En förteckning på dessa fonder, med uppgift på deras nuvarande storlek m. m., finnes intagen i Statistisk årsbok för Stockholm (årg. 1926, tab. 215); donationsurkunderna hava i allmänhet intagits i Kommunal författningssamling för Stockholm.

För följande donationsfonder har, med hänsyn till deras allmänna betydelse, en redogörelse ansetts böra inflyta i kalendern.

Forsgrénsska fonden.

Genom testamente den 16 maj 1899 donerade grosshandlaren C. R. Forsgrén († 1901) huvuddelen av sin förmögenhet till Stockholms stad, att som särskild fond förvaltas av stadsfullmäktige. Fonden får ej nedgå under 2 milj. kr. Avkastningen skall besparas för fem år i sänder, för att vid slutet av varje femårsperiod efter stadsfullmäktiges beprövande användas (med lokal begränsning till Stockholm) för något av följande ändamål: allmänna inrättningar för handelsbefordran och rörelsens underlättande, välgörenhetsinrättningar, anstalter för befordran av sundhet och hälsovård, undervisningsanstalter, uppförande av byggnader i det allmännas intresse samt anläggande och försköning av allmänna platser; dock bör endast undantagsvis understöd lämnas åt redan befintliga inrättningar. Närmare bestämmelser rörande fonden fastställdes av stadsfullmäktige den 29 okt. 1906 och 21 maj 1907.

Följande utdelningar ur Forsgrénsska fonden hava ägt rum:

år 1908 475,000 kr. till *handels högskoleföreningen* i Stockholm som bidrag till upprättande av en *handels högskola* i huvudstaden; år 1912 500,000 kr. till *svenska cancerföreningens stockholmsavdelning* (numera cancerföreningen i Stockholm) som bidrag till upprättande i Stockholm av en *vårdanstalt för kräftsjuka* (radiumhemmet);

år 1920 (uppskjutet från 1918) 575,000 kr., jämte ränta därå sedan 1918, som bidrag till uppförande av ett *stadsbibliotek*;

år 1923 600,000 kr. till *Stockholms borgarskola* som bidrag till uppförande av en *byggnad för skolan*.

Fondens storlek uppgick vid 1926 års slut till 2,796,658: 05 kr., varav kapital 2,000,000 kr., reservfond 204,193: 33 kr. och räntor 592,464: 72 kr.

B. A. Danelii donationsfond.

Genom gåvobrev den 3 april 1909 överlämnade grosshandlaren B. A. Danelius' änka och döttrar till Stockholms stad en av honom tilltänkt donation, benämnd »B. A. Danelii donationsfond». Av fonden, som ej får nedgå under 2 milj. kr., skall den besparade avkastningen, i syfte att bereda tillgång till billiga bostäder för arbetande kvinnor, butikbiträden, sömmerskor eller renskriverskor, användas till uppförande av tre bostadshus, vart och ett för en kostnad ej överstigande 400,000 kr. Sedan dessa uppförts, skola dels högst 300,000 kr. användas till uppförande av tre konstverk, avsedda att pryda trenne av huvudstadens öppna platser, dels därefter två års besparade medel anslås till åstadkommande av ett folkbibliotek. Sedermera skall avkastningen, varje gång den uppgår till 400,000 kr., användas till något ändamål, som avser huvudstadens förskönande, förbättrande av dess hygien, befolkningens höjande i intellektuellt hänseende eller motverkande av vissa fackföreningssträvanden, däremot *icke* till ändamål, som enligt gällande författningar skola bekostas av allmänna medel, eller för att lindra skatterna.

För medel från donationen hava enligt beslut av stadsfullmäktige år 1913 å tomten nr 9 i kv. Kopparen uppförts en bostadsbyggnad om 125 eldstäder förutom arbetsrum, bibliotek och samlingsrum samt år 1922 ytterligare två bostadshus, det ena å tomten nr 8 i kv. Kopparen med 101 eldstäder och det andra å tomten nr 25 i kv. Monumentet med 89 eldstäder.

Sedan sålunda det i donationsbestämmelserna först omnämnade ändamålet tillgodosatts, uppdrogo stadsfullmäktige år 1925 åt skönhetsrådet att bereda frågan om användningen av avkastningen, till den del densamma är avsedd till uppförande av konstverk. Efter en av skönhetsrådet anordnad allmän tävlan föreligga numera

DN. vissa förslag till prydnade av öppna platser i huvudstaden.

I överensstämmelse med den ytterligare föreskriften i donationsbestämmelserna (se ovan) hava stadsfullmäktige den 4 maj 1925 beslutat, att 1926 och 1927 års behållna avkastning av fonden,

intill ett belopp av sammanlagt högst 250,000 kr., skall användas till färdigställande av stadsbibliotekets huvudbyggnad (jfr sid. 216).

Fonden uppgick vid 1926 års slut till 2,681,639: 98 kr., varav kapital 2,000,000 kr. och räntor m. m. 681,639: 98 kr.

Stockholms stads tjänstenämnd.

Tjänstenämnden.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—2,30.

Då år 1911 en omfattande reglering skedde av de rent kommunala befattningshavarnas löne- och tjänstgöringsförhållanden, beslöte stadsfullmäktige tillika att, för vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor, tillsätta en särskild lönenämnd, vars åligganden och befogenheter bestämdes genom instruktion av den 5 maj 1911.

I samband med den allmänna löne reglering för stadens befattningshavare, som genomfördes år 1921, skedde även en omorganisation av lönenämnden, vilken, under den förändrade benämningen *Stockholms stads tjänstenämnd*, erhöll i flera avseenden vidgad befogenhet. Härigenom avsågs främst att beförda enhet och likförmighet i stadens tjänste- och löneförhållanden samt att i möjligaste mån befria stadsfullmäktige från hithörande smärre ärenden. Instruktion för den nya tjänstenämnden fastställdes av kungl. maj:t den 17 juni 1921.

Tjänstenämnden handhar sådana frågor rörande stadens tjänstemäns avlönings-, pensions- och tjänsteförhållanden i övrigt, vilka på grund av gällande tjänstereglementen ankomma på tjänstenämnden, ävensom de andra angelägenheter, vilkas vård av stadsfullmäktige eller stadskollegiet åt nämnden anförtros. Tjänstenämnden åligger särskilt att noggrant följa och vaka över tillämpningen av gällande tjänstereglementens bestämmelser samt att till behandling upptaga de ärenden, vilka enligt dessa reglementen tillhöra nämndens prövning och avgörande, att pröva och avgöra frågor om pension jämväl i de fall, där bestämmelserna i gällande tjänstereglementen icke äro tillämpliga, ävensom frågor om årliga ålderdomsunderstöd åt tjänstemän, att avgiva yttrande till stadskollegiet över myndigheternas stafförlag, i vad desamma avse avlönings- och pensionsväsendet, att hos stadsfullmäktige göra de framställningar i avseende på avlönings- och pensionsväsendet för stadens tjänstemän, som nämnden kan finna erforderliga, samt att, såvitt möjligt, följa behandlingen av såväl andra kommuners som statens lönefrågor. I den mån så kan befinnas erforderligt, bör samarbete mellan tjänstenämnden och löneavtalsnämnden äga rum.

I samband med 1921 års löne reglering be- myndigade stadsfullmäktige jämväl tjänstenämnden att bl. a. besluta om reglering av avlö-

ningsförmåner för den på extra stat avlönade tjänstepersonalen. Sedermera har nämnden enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 maj 1922 erhållit i uppdrag att pröva och fastställa samtliga av vederbörande myndigheter eller chefs- tjänstemän fattade beslut om avlöning eller förmåner i övrigt för stadens extra tjänstemän, med befogenhet för nämnden att förordna om ändring av sådant beslut. Genom beslut den 17 okt. 1921 hava stadsfullmäktige vidare bemyndigat tjänstenämnden att pröva och avgöra frågor om årliga understöd åt tjänstemäns efterlevande.

Tjänstenämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Nämnden sammanträder på kallelse av ordföranden minst en gång i månaden. Vid nämndens sammanträden äger tjänstesekreteraren närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Stadens övriga nämnder och styrelser äga årligen bland sina ledamöter eller suppleanter eller chefstjänstemän utse en representant jämte en eller flera suppleanter för att efter av tjänstenämndens ordförande utfärdad kallelse närvara vid tjänstenämndens sammanträden, då där behandlas viktigare ärenden, berörande vederbörande nämnds eller styrelses förvaltningsområde. Sådant representant äger rätt att därvid deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Jämväl stadens tjänstemän äga, i den ordning tjänstenämnden bestämmer, årligen utse en representant jämte suppleant för denne att efter kallelse av tjänstenämndens ordförande närvara vid nämndens sammanträden, då där behandlas visst ärende av beskaffenhet att beröra tjänstemännen i allmänhet eller någon viss grupp av dem. Tjänstemännens representant äger jämväl rätt att, då ärende berör viss grupp av tjänstemän, anmoda tjänsteman, tillhörande nämnda grupp, att jämte sig närvara vid sammanträde i fråga. Representanten ävensom sålunda anmodad tjänsteman äga rätt att i ärende av här ifrågakommande slag deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Nuvarande representant för tjänstemännen jämte suppleant är utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd (se under avd. 6).

För granskning av nämndens förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tvänne revisorer.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads tjänstenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 17 juni 1921. Allmänt tjänstereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 13, 14, 15 och 22 juni 1921 (i avseende å vissa befattningshavare fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1921), med ändringar den 19 sept. 1921, 9 jan., 15 maj och 11 dec. 1922, 28 juni 1923, 21 jan., 18 febr. och 15 dec. 1924, 21 dec. 1925 samt 21 juni och 15 dec. 1926. Tjänstereglemente för vissa befattningshavare hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 samt fastställt av kungl. maj:t den 29 juli 1921, med ändringar den 20 febr. och 18 dec. 1922 samt 28 juni 1923 (fastställda av kungl. maj:t den 28 april 1922 och 14 mars 1924). Tjänstereglemente för polispersonalen i Stockholm, antaget av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändringar den 11 dec. 1922 och 28 juni 1923. Avlönings- och pensionsreglementen för lärarpersonal samt inspektörer och inspektörer vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antagna av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 20 febr. och 7 juni 1922 samt 15 jan., 18 och 28 juni 1923. Avlöningsreglemente för ordinarie lärarpersonal vid Stockholms stads verkstads-, lärlings- och yrkesskolor, antaget av stadsfullmäktige den 19 dec. 1923. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för [stadsfogdarna och för] ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden, antagna av stadsfullmäktige den 11 och 16 dec. 1905, fastställda av kungl. maj:t den 12 juli 1907, med ändringar den 12 okt. och 31 dec. 1917. Bestämmelser ang. rörligt löne- eller pensionstillägg åt vissa stadens tjänstemän samt pensionärer och understödstagare m. fl., antagna av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändring den 9 jan. 1922. Stockholms stads lönestat (i första lydelse antagen av stadsfullmäktige den 21 och 22 juni 1921 samt i vissa delar fastställd av kungl. maj:t den 29 juli och 7 okt. 1921). Bestämmelser angående Stockholms stads extra tjänstemän, antagna av stadsfullmäktige den 15 maj 1922, med ändringar den 28 juni 1923. Särskilda bestämmelser för viss på extra stat anställd personal vid Stockholms stads sjukhus, fattigvårdsinrättningar och andra anstalter, fastställda av tjänstenämnden den 30 nov. 1922. Stadsfullmäktiges beslut den 22 juni 1921 ang. reglering av stadens pensioner, understöd och olycksfallsersättningar. Stadsfullmäktiges beslut den 19 sept. 1921 och 18 febr. 1924 med bemyndigande för tjänstenämnden att fastställa kristidshjälp [pensionstillägg] för pensionärer hos [änke- och pupillkassan vid Stockholms stads verk och inrättningar] Stockholms stads befattningshavares pensionskassa för vissa efterlevande. Stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. 1921 med

bemyndigande för tjänstenämnden att avgöra frågor om understöd åt tjänstemäns efterlevande.
Stat år 1927. Utgifter: 52,500 kr.

Tjänstenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagnings-
ningstid: 11—12.

Vice ordförande.

Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Edberg, F. O., spårvägsman.

*Johansson, E. G., ombudsman, stadsfullm.

*Johansson-Visborg, Anna S., fru, stadsfullm.

*Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.

Stael von Holstein, Ch. Mathilda, advokat.

Suppleanter.¹⁾

Carlsson, B. A., förste aktuarie.

*Nilsson, C. R., hamnarbetare, stadsfullm.

*Andersson, E. V., förrådsmästare, stadsfullm.

Andersson, J. A., spårvägsman, stadsfullm.

*Cervin, N. H., skräddarmästare, stadsfullm.

von Porat, T. G. H., avdelningschef, stadsfullm.

Tjänstemännens representant

(utsedd av Stockholms stads befattningshavares
samarbetsnämnd).

Lundberg, O. T. V., tf. centraluppbördsman.

Suppleant: Hellichius, N. M., ombudsman.

Tjänstenämndens delegerade.

Delegerad för frågor om pensioner,
löneförhöjningar, tjänstledighet m. m.

Söderlund, G.; Wallin, J. A. (suppl.); Malmros,
N., tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerade för frågor om avlönning åt
extra personal.

Wallin, J. A.; Lund, C. J.; Malmros, N., tjänste-
sekreterare (suppl.).

Delegerade för fastställande av er-
sättningar för tjänstebostäder.

Stael von Holstein, Ch. Mathilda; en vakant;
Johansson, E. G. (suppl.); Malmros, N., tjänste-
sekreterare (suppl.).

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ord-
ningsföljd som de ledamöter, vilkas resp. ersättare
de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

Tjänstenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
1926 års förvaltning).

Andersson, T. A., ombudsman.

Masreliez, G. V., revisionssekreterare, stadsfullm.

Tjänstesekreterare (25).

Malmros, N.; t. 341 36; mottagningstid: 11—12.

Notarie (18).

Anderberg, G. H. A.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Stråberg, E. K. (Vivan).

En *kontorsskrivare och stenograf* (7),
en *vaktmästare* (2,280 kr.).

Stockholms stads polisenämnd.

Polisnämnden.

Stadshuset, C.; t. »stadshuset».

Enligt lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket, vilken trädde i kraft den 1 jan. 1926, skall riket för polisverksamhetens upprätthållande vara indelat i polisdistrikt. Varje stad utgör ett särskilt polisdistrikt. Enligt § 13 i nämnda lag äger stad liksom även annan kommun, som bildar eget polisdistrikt, tillsätta en polisnämnd, med uppgift huvudsakligen att vara ett organ för den kommunala finansförvaltningen i avseende å polisväsendet. Polisnämnd — vilken icke äger taga befattning med fråga, som faller under polischefens befälsmyndighet — tillkommer särskilt att upprätta förslag till löne-, omkostnads- och, i förekommande fall, pensionsstat för polisväsendet i polisdistriktet samt till erforderliga ändringar i dettas polisorganisation, att förvalta till polisväsendet anslagna medel och för polisväsendet använda fastigheter och annan egendom, samt att till vederbörande myndigheter avgiva yttranden och göra framställning i frågor av mera allmän betydelse för polisväsendet. Innan ordinarie befattningshavare vid polisväsendet tillsättes, skall, efter det polischefen yttrat sig angående de sökande, även polisnämnden hava erhållit tillfälle att till länsstyrelsen (överståhållarämbetet) avgiva sådant yttrande. Innan instruktion för polispersonalen i distriktet utfärdas av länsstyrelsen (överståhållarämbetet), skall yttrande inhämtas från polisnämnden och (i Stockholm) stadskollegiet.

Med stöd av dessa lagbestämmelser beslöt stadsfullmäktige den 15 febr. 1926 att tillsätta en *Stockholms stads polisenämnd*. Enligt den av kungl. maj:t den 16 april 1926 fastställda instruktionen för polisnämnden, vilken trädde i kraft den 1 maj s. å., skall polisnämnden hava att med den befogenhet, som enligt lagen om polisväsendet i riket eller annan allmän författning kan tillkomma sådan nämnd, handlägga frågor rörande polisväsendet i Stockholms polisdistrikt. (Jfr i övrigt sid. 5 ff.)

Polisnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Vid valet skall, därest så äskas av minst en sjättedel av de väljande, proportionellt valsett användas. Nämnden skall årligen inom sig utse en vice ordförande. Polismästaren eller någon, som under honom har anställning vid polisväsendet, får ej vara ledamot eller suppleant i polisnämnden. Polismästaren skall vara skyldig att lämna polisnämnden alla de upplysningar angående polisdistriktets polis-

väsende, som nämnden för fullgörande av sitt uppdrag behöver.

I den mån polisverkets räkenskaper äro underkastade stadsfullmäktiges revisionsgranskning, skola desamma, tillika med hos polisnämnden förda protokoll, tillbandahållas polisverkets revisorer, vilka till ett antal av tre, jämte två suppleanter, årligen skola utses av stadsfullmäktige. Med hänsyn till att instruktionen för polisnämnden trädde i kraft först den 1 maj 1926, hava revisorer jämlikt dessa bestämmelser första gången utsetts endast för tiden fr. o. m. nämnda dag och till årets slut. Beträffande före förstnämnda tidpunkt gällande bestämmelser för granskning av polisverkets räkenskaper se sid. 8.

Författningar. Lag om polisväsendet i riket den 6 juni 1925. Kungl. polisreglemente för riket den 26 sept. 1925. Instruktion för Stockholms stads polisenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 16 april 1926.

Stat år 1927. Utgifter: 3,140 kr.

Polisnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

***Tengdahl, K. A.**, ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.

Övriga ledamöter.

Lidman, C., andre folkskolinspektör, stadsfullm.
von Porat, T. G. H., avdelningschef, stadsfullm.
***Ström, O. F.**, direktör, stadsfullm.

Suppleanter.

Andersson, J. E., ombudsman, stadsfullm.
***Hernlund, C. A. V.**, byrådirektör, stadsfullm.
***Nilsson, O.**, direktör, stadsfullm.
Pettersson, K. G. A., föreståndare, stadsfullm.

Sekreterare.

(1,500 kr.).

Malmros, N. (se sid. 77).

Ett *vaktmästarbiträde* (240 kr.).

Polisnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av polisverkets räkenskaper och förvaltning för tiden 1/5—31/12 1926; jfr ovan.)

Björklund, C. G., redaktör, stadsfullm.
Johansson, A., direktör.
Lind, F. A., rådmän.

Suppleanter:

Englund, E. W., aktuarie, stadsfullm.
Styrman, G. A., direktör, stadsfullm.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

*Slottsbacken 6, St. Kontrollanten träffas
säkrast kl. 11—12 i uppbördskamrerarens
tjänsterum i samma hus.*

I ett år 1865 afgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalsskrivningsförrättningar i Stockholm, varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del grunder för mantals- och skattskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotemän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet, i enlighet med den 24 maj 1878 fastställd instruktion. I samband med den kommunala omorganisationen utfärdades den 19 mars 1920 ny instruktion för mantalsnämnden, vilken dock ej företer några viktigare avvikelser från den förut gällande.

Mantalsnämnden åligger, enligt dess instruktion, att hava inseende över mantals- och skattskrivningen i Stockholm (jfr nedan) samt tillse, att såväl till grundval och rättesnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring över huvudstadens invånare verkställs. Nämnden äger att själv eller genom ombud så inför som utom domstol utföra och bevaka stadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt förste folkskolinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoleledningen äga att för två år utse suppleanter, stadsfullmäktige två och envar av de övriga en, att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot. Vederbörande borgar-

råd äger, därest han icke är ledamot av nämnden, att närvara vid dess sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Mantalsskrivning och bokföring av huvudstadens invånare ombesörjdes tidigare (intill den 1 juli 1926) under mantalsnämndens inseende av rotemännen (fr. o. m. den 1 maj 1917 35 till antalet), vilka var och en utövade sin verksamhet inom ett särskilt område av staden, benämnt rote. (Beträffande stadens dittillsvarande indelning i rotar se kalenderns statistiska avdelning.)

Jämlikt kungl. förordningen den 18 dec. 1925 om civil folkbokföring och mantalsskrivning i Stockholm, som trädde i kraft den 1 juli 1926, har från och med sistnämnda tidpunkt rotemansinstitutionen upphört och rotemännens båda huvuduppgifter, mantalsskrivning och folkbokföring, fördelats på tvänne olika men samarbetande organ. Mantalsskrivningen förträttas sålunda enligt den nya förordningen av de under överståthållarämbetet för uppbördsärenden sorterande taxeringskommisarierna (se sid. 17), under det att den löpande civila folkbokföringen handhaves av ett för hela staden gemensamt mantalskontor, lydande under mantalsnämnden men lokalt förbundet med uppbördsverket. I olika delar av staden hava därjämte inrättats särskilda avdelningskontor för mottagande av flyttningsanmälningar. Mantalskontoret förestås av en mantalskommisarie. Mantalsnämndens kontrollant äger att å nämndens vägnar utöva tillsyn över mantalskontorets verksamhet.

Tidpunkten för den årliga mantalsskrivningen i Stockholm, som förut var den 2 januari, är numera (sedan år 1921) den första helgfria dagen efter den 14 november (mantalsskrivningen skall dock fortfarande avse förhållandena vid årsskiftet). Mantalsuppgift, avfattad i enlighet med av överståthållarämbetet fastställt formulär, skall av en var uppgiftsskyldig upprättas i två exemplar och första helgfria dagen efter den 14 november avlämnas till husägaren eller den i hans ställe är. Husägaren åligger att insamla mantalsuppgifterna samt att upprätta en huvudförteckning i två exemplar över inom egendomen boende personer. Huvudförteckningen jämte tillhörande mantalsuppgifter skall därefter fr. o. m. den 17 november av hus-

MN. ägaren tillhandahållas polispersonalen, vilken det åligger att insamla ifrågavarande förteckningar och uppgifter samt att, senast den 30 november, avlämna det ena exemplaret av dessa till vederbörande taxeringskommisarie.

Allt efter som mantalsuppgifterna komma taxeringskommisarierna tillhanda, skall denne granska dessa uppgifter och tillhörande huvudförteckningar samt jämföra dem med folkregistret, vilket mantalskommisarierna för sådant ändamål skall tillhandahålla taxeringskommisarierna. Sedan uppgifterna blivit rättade och fullständiga, skall taxeringskommisarierna, enligt av överståthållarämbetet meddelade formulär och föreskrifter, upprätta mantalslängden. Denna skall senast den 10 mars vara avslutad och undertecknad av vederbörande taxeringskommisarie. Med undertecknandet skall längden anses justerad.

Författningar. Kungl. förordning den 18 dec. 1925 om civil folkbokföring och mantalskrivning i Stockholm. Instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1927. Utgifter: 418,500 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (självskr.).

Hederstierna, C. F. W., överståthållare.

Ordförandens suppleant (självskr.).

Tamm, V. A., underståthållare.

Ledamöter.

Härleman, G. R., polismästare (självskr.).

Tjlf. förste stadsläkaren (självskr.).

Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm. (självskr. som ordf. i fattigvårdsnämnden och hälsovårdsnämnden).

Nordlund, K., förste folkskolinspektör (självskr.).

*Klefbeck, E. A., kyrkoherde (utsedd av stadsfullm.).

*Lagergren, C. H., grosshandlare (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (självskr.).

Hultkvist, G. E., andre stadsläkare (självskr.).

*Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör (utsedd av fattigvårdsnämnden).

*Tinggren, G. A., undersökare (utsedd av hälsovårdsnämnden).

*Lidman, C., andre folkskolinspektör, stadsfullm. (utsedd av folkskolektionen).

*Ohlson, V. G. H., tjänsteman (utsedd av stadsfullm.).

*von Porat, T. G. H., avdelningschef, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Mantalsnämndens revisorer.

Mantalsnämndens räkenskaper och förvaltning granskas av drätselrådets revisorer (se sid. 67).

Kontrollant och protokollsförare (2,100 kr.).

von Friesen, F. H., uppbörds-kamrerare. Mot-tagning se ovan.

Mantalskontoret.

Slottsbacken 6, n. b., St.; telefoner och expeditionstid: se nedan.

Mantalskontoret har till uppgift att ombesörja den löpande civila folkbokföringen av Stockholms stads invånare (däremot ej mantals-skrivningen; jfr ovan).

Å mantalskontoret föras, förutom ett allmänt folkregister, särskilda längder över inflyttade, utflyttade, födda och döda. In- och utflyttning samt flyttning inom staden skall inom fjorton dagar anmälas å mantalskontoret eller å något av dess avdelningskontor (se nedan), varvid jäm-väl flyttningens betyg skall avlämnas. Anmälan kan även ske per post. Efter skedd expedition återsändes flyttningens betyg per post. Folkbok-föringen å mantalskontoret sker med tillhjälp av kortsystem.

Mantalskontoret, som trädde i verksamhet fr. o. m. den 1 juli 1926 (jfr ovan), förestås av en av mantalsnämnden förordnad mantals-kommisarie.

För mottagande av flyttansanmälningar hava i olika delar av staden inrättats sex under mantalskontoret lydande avdelningskontor (se nedan).

Instruktion. Instruktion för mantals-kommisarierna, fastställd av mantalsnämnden den 22 juni 1926.

Avlöningar. I samband med den nya or-ganisationens genomförande hava de förutvaran-de rotmännen överförts till indragningsstat med bibehållen avlöning enligt 18:e lönegruppen. De rotmän, som förordnats till tjänstgöring å man-talskontoret eller dess avdelningskontor, åtnjuta därjämte särskilt arvode efter 1,000 kr. per år (utan rörligt tillägg) vid full daglig tjänstgöring samt vid tjänstgöring av mindre omfattning ett i förhållande hertill avvägt lägre arvode.

Huvudkontoret.

Slottsbacken 6, n. b., St.; t. Norr 43 05, Norr 43 06, Norr 43 09, Norr 43 10 (växel); expeditionstid för flyttansanmälningar: 10—3 (lördagar och helgdagsaftnar 10—2); expeditionstid för adressregistret: 10—12.

Tf. mantalskommisarie

(som i lönegrupp 21; dessutom personligt löne-tillägg 1,000 kr. [utan rörligt tillägg]).

Jakobsson, U. G. W., rotman; mottagningstid: 10—11.

Tf. mantalsassistent

(som i lönegrupp 18; jfr ovan).

Öström, G. F. H., rotaman.*Tf. mantalsarkivarie*

(som i lönegrupp 17; jfr ovan).

Lagergren, R. J., rotaman.*Tf. mantalsbokhållare*

(som i lönegrupp 17; jfr ovan).

Sundström, E. V., rotaman; **Martin, K. H. V.**;
Ignér, D. A.; **Bergqvist, J. E. A.**Sju *extra biträden* (2,640—1,860 kr.), en
extra vaktmästare (2,400 kr.).**Avdelningskontoren.**

Dessa avdelningskontor ombesörja endast mottagandet av flyttningsanmälningar. I alla övriga till folkbokföringen hörande frågor har allmänheten att hänvända sig till mantalskontorets huvudkontor (se ovan). Flyttningsanmälan kan, oberoende av bostadens belägenhet, inlämnas på vilket som helst av nedanstående avdelningskontor.

Avdelningskontor A.*Garvaregatan 2, C.; t. Kungsh. 41; expeditionstid: 10—12.**Föreståndare.***Månsson, A. E.**, rotaman.*Suppleant: Molin, A. R.*, rotaman.En *vaktmästare* (600 kr.).**Avdelningskontor B.***Surbrunnsgatan 21, Va.; t. Vasa 153 10; expeditionstid: 10—12.**Föreståndare.***Bergman-Paul, E. F.**, rotaman.*Suppleant: Öhrström, O. E.*, rotaman.En *vaktmästare* (600 kr.).**Avdelningskontor C.***Nybrogatan 16, Ö.; t. 759 00; expeditionstid: 10—12.**Föreståndare*

(4,800 kr.).

Gustafsson, A. F.*Suppleant: Ekermann, L. E. O.*, rotaman.En *vaktmästare* (600 kr.).**Avdelningskontor D.***Folkungagatan 77, Sö.; t. Söder 59 00; expeditionstid: 10—12.**Föreståndare.***Haglund, K. G.**, rotaman.*Suppleant: Ekermann, E. O. L.*, rotaman.En *vaktmästare* (600 kr.).**Avdelningskontor E.***Krukmakaregatan 22, Sö.; t. Söder 301 00; expeditionstid: 10—12.**Föreståndare*

(4,800 kr.).

Wahlberg, H.*Suppleant: Hesselman, S. E.*, rotaman.En *vaktmästare* (600 kr.).**Avdelningskontor F.***Församlingshuset, Liljeholmen; t. Liljeholmen 3 05; expeditionstid: 10—12.**Föreståndare.***Wallin, K. A. T.**, rotaman.*Suppleant: Hellquist, T. G. F.*, rotaman.]En *vaktmästare* (600 kr.).

Å indragningsstat uppförda rotmän, vilka icke avdelats till särskild tjänstgöring å mantalskontoret.

Holm, J. G.; **Ohlsson, E. L.**; **Jakobsson, K. G.**;
Fogelström, O. T.; **Bengtsson, V. O.**; **Lundberg, C. A.**; **Jakobsson, G. H. W.**; **Giertha, J. B. S.**, frih.; **Funck, C. J. A.**

Stockholms stads fastighetsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Fastighetsnämnden.

*Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».
Nämnden sammanträder i regel varje
fredag kl. 3,15 e. m.*

Förvaltningen av stadens fasta egendom ålåg tidigare i huvudsak drätselnämndens första avdelning (jfr nedan). År 1908 beslöt emellertid stadsfullmäktige att tillsätta en särskild nämnd, lantegendomsnämnden, för handhavande av förvaltningen av stadens utanför dess dåvarande jurisdiktion belägna egendomar, där ej någon del av dem ställts under förvaltning av annan myndighet. Lantegendomsnämnden hade även att ombesörja erforderliga åtgärder för dessa områdens tillgodogörande för olika ändamål, deras förseende med kommunikationer samt avlopps, vatten- och andra ledningar, för så vitt dessa åtgärder icke uppdragits åt annan myndighet, ävensom upplåtelse eller försäljning av mark samt beviljande av lån för byggnadsändamål.

Sedan förslag framkommit (se sid. 60) om inrättandet bl. a. av en särskild fastighetsstyrelse, som skulle övertaga stadens samlade fastighetsförvaltning, beslöt stadsfullmäktige den 18 nov. 1918 inrätta *Stockholms stads fastighetsnämnd*. Nämnden började sin verksamhet den 1 jan. 1919, varvid den övertog dels lantegendomsnämndens förutvarande verksamhet, varjämte dit överflyttades de under drätselnämnden förut hörande organen för stadens fastighetsförvaltning, dels ock den av dåv. bostadskommittén utövade verksamheten till bostadsbristens lindrande m. m. Fr. o. m. den 1 april 1920 överfördes ytterligare till fastighetsnämnden byggnadskontorets arkitekturavdelning i samband med att nämndens uppgift vidgades till att omfatta även husbyggnader för stadens räkning. Efter hyresnämndernas upphörande den 1 okt. 1923 har det förut med hyresnämndernas centralkansli förenade bostadsförmedlingskontoret direkt inordnats under fastighetsnämnden såsom en särskild avdelning av fastighetskontoret.

Fastighetsnämnden har till uppgift att handhåva förvaltningen av alla Stockholms stad tillhöriga fasta egendomar, vilka icke enligt stadsfullmäktiges beslut eller eljest gällande bestämmelser stå under förvaltning av annan kommunal myndighet, att handlägga frågor rörande förvärfv av fastigheter och rörande husbyggnader för stadens räkning samt att omhändervarva stadens verksamhet i bostadsärenden. Med avseende å förvaltningen av stadens fastigheter tillkommer

det nämnden särskilt att tillhandahålla övriga kommunala myndigheter erforderliga lokaler och fastigheter, att, i överensstämmelse med stadsfullmäktiges beslut, avyttra eller på viss tid upplåta fast egendom ävensom eljest uppgöra förslag till försäljning eller upplåtelse och underställa desamma stadsfullmäktige, att efter erforderlig utredning uppgöra förslag till fastigheters användning samt därvid tillse, att tillgång på mark beredes såväl för stadens eget behov som för industri- och bostadsändamål, ävensom att åtgärder i god tid vidtagas för stadsplanens utvidgning och kommunikationernas utveckling med hänsyn härtill, att tillse, att odlingsbar mark med hänsyn tagen till det ändamål, för vilket marken är avsedd, väl utnyttjas, samt att nödiga åtgärder vidtagas till naturens skyddande, att handlägga frågor rörande friköp av å fri och å stadens grund belägen fastighet samt att debitera, uppbära och i föreskriven ordning redovisa de inkomster, vilka inflyta av de under nämndens förvaltning stående fastigheterna. I fråga om förvärfv av fastigheter för stadens räkning har nämnden till åliggande att med uppmärksamhet följa stadens behov av jord för kommunala ändamål samt till inköp föreslå, vad i sådant avseende finnes gagneligt, att, när fastighet hembjudes åt staden, företaga den utredning, som kan finnas påkallad, samt att upprätta och stadsfullmäktiges prövning underställa förberedande avtal om förvärfv av fastighet för stadens räkning, så ock att, efter stadsfullmäktiges medgivande, avsluta sådant avtal. I fråga om stadens husbyggnader ankommer å nämnden att utarbeta och framlägga förslag till sådana nybyggnader, som erfordras för fullgörande av nämndens övriga uppgifter, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, så framt icke verkställighet därav uppdragits åt annan stadsmyndighet, samt att lämna stadens övriga myndigheter det biträde i hithörande frågor, varom nämnden av dem anmodas. Vid omhändervarandet av stadens verksamhet i bostadsärenden tillkommer det nämnden att hava sin uppmärksamhet riktad på att från kommunens sida vidtagas alla de åtgärder för beredande av erforderlig tillgång på sunda och billiga bostäder, vilka kunna anses falla inom kommunens befogenhetsområde, och för stadsfullmäktige eller andra vederbörliga myndigheter framlägga de förslag och i övrigt vidtaga de åtgärder, som i sådant avseende kunna anses av omständigheterna påkallade, att verkställa stadsfullmäktige

i sådant avseende fattade beslut, så framt verkställighet därav icke uppdragits åt annan stadsmyndighet, att på stadgade villkor bevilja lån för byggnadsändamål av medel, som må hava härför anvisats av stadsfullmäktige, ävensom utöva föreskriven kontroll över användningen av utlånade belopp, samt att, där stadsfullmäktige ej anordnades bestämma, själv eller genom utsedda ombud hava den befattning med bostadsärenden, som enligt allmän lag kan åligga kommunal myndighet.

Nämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. När överståthållaren är tillstades, föres ordet av honom. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Nämndens verkställande organ utgöres av fastighetskontoret, vars chef är fastighetsdirektören. I förekommande fall äger nämnden anlita biträde av stadens ombudsman och annan vederbörande stadsmyndighet. Vid nämndens sammanträden äger fastighetsdirektören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Även vederbörande avdelningschefer i fastighetskontoret äga enligt nämndens beslut rätt och skyldighet att närvara vid nämndens sammanträden.

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads fastighetsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändringar den 29 maj 1925.

Stat år 1927. Utgifter: 23,900,610 kr. (därav att täckas med lånemedel 2,964,200 kr.; dessutom inom linjen förda, år 1926 beviljade lämningsanslag 1,836,000 kr.); inkomster: 19,626,410 kr.

Fastighetsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

***Magnusson, A. E.**, byggmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Falk, S. G.**, direktör, stadsfullm.

***Lindhagen, C. A.**, borgmästare, stadsfullm.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.

Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordf., stadsfullm:s 2:e vice ordf.

Åkerlinth, J. G., direktör.

Suppleanter.¹⁾

***Stael von Holstein, Ch. Mathilda**, advokat.

***Almström, O. H.**, disponent, stadsfullm.

Tengelin, C. A. H., tjänsteman, stadsfullm.

***Ferm, A. V.**, snickare, stadsfullm.

Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.

Nyström, C. O. A., överstelöjtnant.

Fastighetssekreterare.

Björkman, C. A. J., tjl. (se sid. 64), *tj. Sellberg, M.* (se nedan).

Fastighetsnämndens delegerade.

Nämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt fastighetsdirektören att handhava särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. I enlighet härmed har nämnden beslutat tillsätta nedanstående särskilda delegationer ävensom uppdraga åt ordföranden att vara medlem av samtliga av nämnden nu eller framdeles tillsatta delegationer.

Hyresdelegerade

(för handläggning av hyresärenden).

Sandberg, H. K. A., ordf. (självskr.); **Falk, S. G.**; **Stael von Holstein, Ch. Mathilda**; **Tengelin, C. A. H.** (suppl.); **Tengdahl, K. A.** (suppl.).

Husbyggnadsdelegerade

(för handläggning av husbyggnadsärenden, med skyldighet dock för delegerade att i frågor av principiell betydelse inhämta nämndens beslut).

Sandberg, H. K. A., ordf. (självskr.); **Magnusson, A. E.**; **Nyström, C. O. A.**; **Thorberg, J. A. J.**; **Stael von Holstein, Ch. Mathilda** (suppl.); **Carlsson, O.** (suppl.).

Fastighetsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1926 års räkenskaper och förvaltning).

Hasselgren, C. L. L., notarius publicus.

Morén, S. O. U., byggnadsingenjör.

Persson, P. G., faktor, stadsfullm.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de, enligt nämndens beslut, i första hand skola vara; herr Carlsson är därjämte ersättare för ordföranden.

FSN. *Suppleanter:*

Björkman, J. W., direktör, stadsfullm.
Törnberg, A. O. Oson, förste reparatör.

Fastighetsnämndens kansli.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och dag före helgdag 10—2.

Kansliet förestås av fastighetssekreteraren, vilken tillika närmast under fastighetsdirektören är chef för fastighetskontorets expedition (se nedan). Fastighetssekreteraren åligger bl. a. att föra protokoll vid nämndens och dess delegationsers sammanträden samt att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m.

Fastighetssekreterare (21).

Björkman, C. A. J., tjl. (se sid. 64), t.jf. **Sellberg, M.** (se nedan).

En *stenograf* (3,400 kr.).

Fastighetskontoret.

Adresser och telefoner: se nedan; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och dag före helgdag 10—2.

Fastighetskontoret är fastighetsnämndens verkställande organ; såsom sådant har kontoret till åliggande att närmast under nämnden handhåva den stadens fastighetsförvaltning m. m., som tillkommer nämnden, ävensom efter anmodan lämna annan stadsmyndighet nödigt biträde i alla till kontorets arbetsområde hörande frågor.

Fastighetskontorets chef är fastighetsdirektören, vilken bl. a. åligger att bereda och för fastighetsnämnden föredraga de ärenden, som tillhöra dess avgörande. Kontorets verksamhet är fördelad på sju avdelningar: expeditionen, kamerala avdelningen, gatureglerings-, lantegendoms-, husbyggnads- och hyresavdelningarna samt bostadsförmedlingen (jfr nedan).

Fastighetsdirektör

(20,000 kr.).

Hasselquist, N. (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1930); mottagningstid: 11—12.

Expeditionen.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Expeditionen, vars chef är fastighetssekreteraren (se ovan), skall ombesörja diarieföring och registrering av till fastighetsnämndens och fastighetskontorets handläggning hörande ärenden, uppsättande och expediering av utlåtanden, skrivelser, föredragningslistor m. m. samt upphandling av erforderliga kontorsförnödenheter.

Notarie (18).

Sellberg, M., tjl. (se ovan).

Registrator

(5,400 kr.).

Ericsson, K. W.

En *kontorsskrivare* (7), ett *kontorsbiträde* (5), tre *extra kontorssbiträden* (2,580—2,100 kr.), ett *kontorsbud* (1,980 kr.).

Kamerala avdelningen.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Kamerala avdelningen, vars chef är kamreraren, skall handhåva kontorets penningförvaltning och bokföring, förvara kontrakt (med undantag av nyttjanderättskontrakt) jämte tillhörande handlingar, värdepapper och säkerhetshandlingar, tillse att dessa vederbörligen vidmakthållas, förnyas eller erforderliga uppsäkringar företagas, ävensom handhåva brandförsäkrings-, taxerings- och skatteärenden.

Kameralavdelningen handhar jämväl stadens verksamhet för beredande av sekundärkredit åt byggnadsföretag med smålägenheter, vilken verksamhet främst avser fördelning å enskilda byggnadsföretagare av lån för byggnadsändamål, som antingen direkt upptagits av staden för ifrågasvarande ändamål eller ock mot tecknande av stadens borgen erhållits ur statens bostadslånefond.

Kamrerare (20).

Rendahl, J. F.; mottagningstid: 10—12.

Bokhållare.

Lindqvist, F. P. (18); **Marks von Würtemberg, C. A. H.**, frih., en vakant (17); **Israelsson, L. A.**, **Ljungdahl, L. O.**, **Fredriksson, H. F.** (13).

En *extra bokhållare* (3,600 kr.), en *kontorsskrivare* (7), en *extra kontorsskrivare* (3,540 kr.), två *kontorsbiträden* (5), två *extra kontorsbiträden* (2,340 kr.), ett *kontorsbud* (1,980 kr.).

Gaturegleringsavdelningen.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset».

Från stadsingenjörskontoret överfördes vid fastighetsnämndens inrättande den avdelning av kontoret, som haft till uppgift att avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning. Inom fastighetskontoret har denna avdelning, gaturegleringsavdelningen, till uppgift att handhåva ärenden angående genomförande av fastställd stadsplan och lämplig tomtindelnings inom fastställda kvarter, inköp och friköp av för dylika regleringar eller eljest för stadsplanens lämpliga genomförande erforderliga fastigheter, försäljningar av stadens egna stadsplanerreglerade tomter, ekonomiska underhand-

lingar och uppgörande av avtal angående stadsplans fastställande och genomförande å enskilda markområden samt mätningar, utstakningar och arealberäkningar för övriga avdelningars behov.

Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovannämnda ärenden åligger att uppgöra förberedande förslag till stadsplaneändringar för stadens fastigheter i syfte att därigenom åstadkomma ett mera ekonomiskt eller lämpligare utnyttjande av desamma samt att förteckna och bevaka stadens servitutsrättigheter.

Förste ingenjör (26).

Eggert, G. E.; mottagningstid 10—12.

Byråingenjör (20).

Virgin, C. Å. A.

Biträdande ingenjör (6,000 kr.).

Göbel, N. F.

Bokhållare (17).

Harding, C. H.

En amanuens (4,800 kr.), en extra ingenjör (4,200 kr.), tre ritbiträden (7), ett kontorsbiträde (5), ett extra ritbiträde (2,280 kr.), ett kontorsbud (1,980 kr.).

Lantegendomsavdelningen.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset».

Lantegendomsavdelningen har till uppgift att utarbeta förberedande planer för icke stadsplanlagda markområdens utnyttjande för olika ändamål samt förslag till dessa områdens försende med nödiga kommunikationer ävensom till utvidgning av exploateringsområdena, att handhåva ärenden angående tomtträttsupplätelser för bostadsändamål samt att uppgöra arrendekartor och utföra mätningar, utstakningar och arealberäkningar för kontorets eller andra myndigheters behov.

Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovannämnda ärenden åligger att handhåva ledningen av stadsplanarbetet för stadens och enskildas marker å stadens ytterområden.

Förste ingenjör (25).

Dahlberg, L. A.; mottagningstid: 10—12.

Byråingenjör (20).

Häggström, E. A. A.

Biträdande ingenjörer

(6,000—5,700 kr.).

Lundvall, Chr.; Holst, C. A.; Ljungberger, A. T.

En amanuens (4,500 kr.), två ritbiträden (7), två extra ritbiträden (2,280—2,100 kr.), ett extra skrivbiträde (2,460 kr.), ett kontorsbud (1,980 kr.), tre mättningsbiträden.

Husbyggnadsavdelningen.

Munkbron 1 A, St.; t. »stadens husbyggnader».

Husbyggnadsavdelningen, vilken förut utgjorde byggnadskontorets arkitekturavdelning, överflyttades vid den kommunala omorganisationen 1920 till fastighetsnämnden. Avdelningen uppgör förslag till husbyggnader, verkställer dessamma uppförande, utför underhåll av hus och statyer samt lämnar arkitektbiträde vid bro-, gatu- och parkanläggningar m. m.

Husbyggnadsavdelningen verkställer dessutom värderingar av och utövar viss uppsikt över enskilda byggnadsföretag, som åtnjuta ekonomiskt understöd från stat och kommun (jfr sid. 84).

Arkitekt och chef (25).

Améen, K. G. (förordnad t. o. m. 1927); t. 104 50 och »stadens husbyggnader»; mottagningstid: 1—3.

Ingenjör (19).

Öhman, G. A.

Ritbyrån.

Adress och telefoner: se ovan.

Föreståndare.

Chefen (se ovan).

Arkitekter (18).

Hjertén, P. G.; Nygren, W.; Perno, K. F.; Julin, H.

Ingenjörer (18).

Wikert, E., för byggnadskonstruktioner; Mortenson, E. T., för gas-, vatten- och avloppsledningar; Smith, A. O., för elektriska installationer.

Extra arkitekter och ingenjörer

(6,600—5,100 kr.).

Johanson, W.; Andersson, F. O. G.; Hartwig, M.; Sahlin, E.; Eklöf, V. S.; Bjurbäck, S. A. E.; Rahmqvist, C. F.; Pettersson, C. V.

En extra ingenjör (5,400 kr.), två extra ritare (2,880—1,860 kr.), ett kontorsbiträde (5), ett extra ritbiträde (1,980 kr.), ett vaktmästarbiträde (1,020 kr.).

Byggnadsbyrån.

Adress: se ovan; t. »stadens husbyggnader», till expeditionen dessutom 116 24.

Stadsbyggmästare (23).

Linders, A.; mottagningstid: 1—3 (lördagar 1—2).

Ingenjör (19).

Westerlund, D.; mottagningstid: 1—3 (lördagar 1—2).

EsN.

Kontrollant (17)

(kostnadsberäknare).

Scheja, J., tjl. (se sid. 233), *tj.f. Blom, G. N.*
(se nedan); mottagningstid: 1—3 (lördagar
1—2).

Kontrollanter (17)

(för byggnadsarbeten).

Persson, J.; Norgren, O.; Lund, P. A.; mottagningstider: 12,30—3 (lördagar 12—1).

Extra ingenjörer

(5,700—5,100 kr.).

Blom, G. N. (se ovan); Johánnsen, K. A. S.;
Hedqvist, A. S.

Kontrollanter (15)

(för specialarbeten).

Wessberg, A. W. (för rörledningsarbeten); **Börjesson, B. O.** (för målningsarbeten); **Carlsson, C. L.** (för plåtslageriarbeten).

Elva extra tjänstemän (kontrollanter m. fl.)
(6.600—1.980 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Appelberg, f. Nilsson, I. K. V. (Stina), räkenskapsförare.

Fem *extra* kontorsbiträden (2,580—1,980 kr.), en *extra* *vaktmästare* (3,060 kr.), ett *vaktmästarebiträde* (1,140 kr.); två *verkmästare* (14), fem *verkmästare* (12) (därav fyra vakanta), fyra *extra* *verkmästare* (4,440—4,140 kr.), tre *biträdande verkmästare* (4,320—4,140 kr.) samt 182 *arbetare* (vid 1927 års början).

Egnahemsbyrån.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Egnahemsarkitekt

(6,900 kr.).

Engström, P. E.; mottagningstid: 1–3 (lördagar 1–2,30).

Extra arkitekter och ingenjörer

(6,000—4,800 kr.).

Karlsson, N.; Arlon, E.; Ekeman, C. L.; Jarl, E. W.

En *extra ritare* (timarvode), ett *extra ritbiträde* (2.100 kr.).

Hyresavdelningen.

Stadshuset, n. b., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—3.

Närmaste värden om stadens fastigheter var sedan 1892 anförtrödd åt hyreskontrollanten, som förestod en avdelning av kammarkontoret, vanligen benämnd hyreskontoret. Fr. o. m. 1919 ställdes hyreskontrollanten och hyreskontoret under fastighetsnämndens och införlivades med fastighetskontoret såsom dess hyresavdelning.

Hyresavdelningen, vars chef är hyresintendenten, har till uppgift att handhava samtliga hyres- och arrendoupplåtelser ävensom debitering och indrivning av hyror, arrenden och avgälder

samt att öva tillsyn över samtliga under fastighetsnämndens stående fastigheter.¹⁾ Hyresintendenten åligger bl. a. att upprätta förslag till uthyrning eller annan användning av nämnda fastigheter, att efter bemyndigande å stadens vägnar underteckna hyres- och arrendekontrakt, att låta föra särskilda förteckningar (hyreslängder) över stadens fastigheter, lägenheter och hyresgäster, att hava närmaste värden om samtliga hyres-, arrende- och tomträttskontrakt med därtill hörande handlingar, att övervaka uppbörderna av hyres- och arrendavgifter samt utöva närmaste förmanskapet över tillsyningsmännen (vice värdarkarna), att deltaga i de årliga besiktningarna å stadens fastigheter, att i samråd med husbyggnadsavdelningen upprätta förslag till reparationer o. d., att vid fråga om inköp av fastighet verkställa besiktning å densamma och avgiva yttrande över hyresbelopp o. d. samt att tjänstgöra som nämndens ombud vid laga syn å lantegendomarna. Tillsyningsmännen (vice värdarkarna) åligger att utöva tillsyn över resp. fastigheter samt för detta ändamål ofta besöka dem, att indriva förfallna hyres- och arrendavgifter samt i allmänhet minst nio gång i veckan till stadens kassa inleverera sålunda uppburna medel ävensom i övrigt tillse, att hyresgästerna fullgöra sina skyldigheter, att till hyresintendenten avgiva förslag till uthyrning av lediga lägenheter och tomtar samt till behöfliga reparationsåtgärder; då bristfälligheter uppstå, vilka kräva skyndsamt åtgärd, äger tillsynsman att direkt påkalla hjälp av husbyggnadsavdelningen eller vederbörlig entreprenör. Agronomen åligger att utöva tillsyn över de under nämndens förvaltning stående jordbruks- och skogsegendomarna, efterse dessas rationella skötsel samt vidtaga lämpliga åtgärder för erforderligt naturskydd, att övervaka arrendatorernas fullgörande av sina skyldigheter, att utöva tillsyn och kontroll över koloniträdgårdsupplåtelse, att till hyresintendenten framställa förslag till åtgärder för ett rationellt utnyttjande av egendomarna, därvid särskilt tillse, att all odlingsbar mark utnyttjas, samt att biträda vid besiktningar och syner å egendomarna. Agronomen har jämväl att utöva insende över de under industriverkstyrelsens och hamnstyrelsens förvaltning stående lantegendomarna, mot ersättning, som gottgöres fastighetsnämnden av nämnda myndigheter.

Avtlöningar m. m. Trettiofyra tillsyningsmän: därav sex med 0,6 % provision å influtna hyror; aderton arvode 300—1,000 kr. jämte 0,6 % prov. å infl. hyror; en arvode 2,400

1) Vissa av stadens fastigheter förvaltas av andra kommunala myndigheter än fastighetsnämnden (drätselnämnden, hälsovårdsnämnden, fattigvårdsnämnden, folkskolektionen, industriverkstyrelsen, hamnstyrelsen, gatunämnden, slakthus- och saluhallsstyrelsen samt kyrkogårdsnämnden).

kr. jämte 0,6 % prov. å infl. hyror; en arvode 3,300 kr. jämte 0,6 % prov. å infl. hyror; fyra verkmästare och tillsyningsmän arvode 2,700—3,100 kr. jämte 0,6 % prov. å infl. hyror; tillsyningsmannen för bostadshuset Dalagatan 35 åtnjuter arvode 2,000 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Västeråsgatan 3 arvode 2,000 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Bondegatan 74 arvode 1,200 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Klippgatan 24 arvode 1,380 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för fastigheten Högbergsgatan 71—77 arvode 5,100 kr.

Hyresintendent (24).

Starck, P. O.; t. »stadshuset» och 303 97; träffas säkrast 10—12.

Bokhållare.

Brobeck, E. U. (18); Haglund, I. E. (17).

Kontorsskrivare (11).

Westerlund, Ebba M. Z.

En extra tjänsteman (4,800 kr.), två amanuenser (4,200—3,300 kr.), en kontors-skrivare (7), två kontorsbiträden (5).

Agronom

(6,000 kr.).

Nisbeth, C. W. Cson; träffas säkrast tisdagar, torsdagar och lördagar 10—12.

En extra jägmästare (1,200 kr.), en skog-vaktare (13), en värmeledningsskötare inom egendomen Slottsbacken 6 (6).

Stadshuset.¹⁾

Stadshusets telefonväxel (t. »stadshuset») hålles öppen 8,30 f. m.—10 e. m. (lördagar under juni—aug. 8,30 f. m.—7 e. m.) samt vid statsfullmäktiges sammanträden till sammanträdenas slut; stadshusets portvaktsrum t. Kungsh. 6 58.

Stadsfullmäktige beslöto den 27 mars 1911 att uppföra ett stadshus i kv. Eldkvarnen å Kungsholmen i enlighet med av arkitekten R. Östberg uppgjord ritningar. Uppförandet av stadshuset uppdrogs åt en särskild, av stadsfullmäktige utsedd nämnd, stadshusnämnden. Stadshusets högtidliga invigning ägde rum den 23 juni 1923. Kostnaderna för stadshusets upp-

¹⁾ Stadshuset visas för allmänheten vardagar kl. 10 f. m. och söndagar kl. 12 midd. mot en avgift av 50 öre per person samt dessutom avgiftsfritt söndagar kl. 10 f. m. Stadshustornet hålles öppet för allmänheten alla dagar kl. 11 f. m.—3 e. m. under tiden 1 maj—30 sept. och kl. 11 f. m.—1 e. m. under oktober, mars och april månader; under tiden 1 nov.—1 mars hålles tornet öppet endast sön- och helgdagar kl. 11 f. m.—1 e. m. Afgiften till tornet utgör 50 öre för gående och 1 kr. för dem, som använda hiss.

förande och inredning beräknades ursprungligen till omkring 7,000,000 kr., men stegrades sedermera avsevärt på grund av den inträdda fördyringen å materialier och arbetskraft. Totalkostnaderna för stadshusbyggnaden, inberäknat kostnader för inredning, möblering och konstnärlig dekorerings m. m. samt för ordnande av områdena omkring byggnaden, hava uppgått till c:a 17,700,000 kr. Kostnaderna hava bestridits dels med av stadsfullmäktige anvisade medel, dels med donationsmedel till ett sammanlagt belopp av omkring 1,700,000 kr.

Stadshusets förvaltning handhaves direkt av fastighetskontorets hyresavdelning.

(Beträffande uthyrning av stadshusets festivitetslokaler gälla särskilda av fastighetsnämnden antagna bestämmelser.)

Extra ingenjör

(för tillsyn av stadshuset)
(7,200 kr.).

Nordgren, A. G.

Övervaktmästare (13).

Sandahl, F. G. W.; t. 341 37.

Maskinist (13).

Lindberg, K. E. G.; t. 341 38.

En reparatör (7), tre eldare (6), en snickare (3,180 kr.), en målare (3,180 kr.), två portvakter (1,920 kr.), fyra nattvakter (2,730—1,800 kr.), två gårdskarlar (2,520—2,160 kr.), två parkvakter (2,530—2,340 kr.), fyra telefonister (2,340—1,980 kr.).

Övriga fastigheter.

Tillsyningsmän och vice värdar.

Storkyrkoförsamlingen.

Elmqvist, H. S. O.; mottagning: Riddarhustorget 8, St., fredagar 8,30—9 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Söder 245.

Klara församling.

Jäderlund, E. R. G.; mottagning: Gamla Brogatan 53, C., tisdagar 7—7,30 e. m., fredagar 8—8,30 f. m.; t. 829 73.

Kungsholms församling, öster om Polhemsgatan.

Jonsson, A.; mottagning: Gamla Brogatan 53, 1 tr., C., lördagar 8—8,30 f. m., onsdagar 6,30—7 e. m.; t. 339 48.

S:t Görans församling samt Kungsholms församling, väster om Polhemsgatan.

Hansson, H. O.; mottagning: Ulriksborg, C., måndagar och fredagar 6—7 e. m., första och sista helgfria dag i varje månad 6—8 e. m.; Grubbens gata 5, n. b., C., första och andra helgfria dag i varje månad 10—11 f. m.; t. Kungsh. 42 37.

Adolf Fredriks församling.

Halén, S. O., Vallingatan 36, 2 tr., C.; mottagningstid: tisdagar 10—11 f. m. och fredagar 6,30—7 e. m.

Fsn. Gustav Vasa och Matteus församlingar.
Schold, E. G.; mottagning: Övre Observatorieplan 1, n. b., *Va.*, tisdagar 8,15—8,45 f. m., fredagar 6,15—6,45 e. m.; t. »stadshuset» 35; bostaden: Kungsh. 26 02.

Egendomen Dalagatan 35, bostadshus för yngre, arbetande kvinnor.
Peterson, Emmy M., fröken, Dalagatan 35, 1 tr., ingång D., *Va.*; mottagningstid: vardagar 10—11 f. m.; t. Norr 210 56.

Egendomen Dalagatan 86 m. fl.
Wessberg, A. W., Dalagatan 90, 2 tr., *Va.*; mottagningstid: tisdagar och fredagar 6—7 e. m.; t. Vasa 110 15.

Egendomen Västeråsgatan 3, bostadshus för yngre, arbetande kvinnor.
Ljungfelt, Ida S., fröken, Västeråsgatan 3, *Va.*; mottagningstid: vardagar 10—11 f. m.; t. Norr 164 22.

Jakobs församling och Johannes församling, söder om Tegnérsgatan.
Brobeck, E. U.; mottagning: Lästmakaregatan 20, *C.*, lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Norr 288 60.

Engelbrekts församling och Johannes församling, norr om Tegnérsgatan.
Haglund, I. E.; mottagning: Mellanvägen 2, ing. Kungstensgatan, *C.*, lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Norr 203 91.

Provisoriska bostadshusen i Vanadislunden.
Axelsson, Lilly M.; mottagning: huset nr 1 A i Vanadislunden, *Va.*, onsdagar, torsdagar och lördagar 8,30—9,30 f. m., måndagar 6—7 e. m.; t. Vasa 110 40.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar samt Djurgården.
Westerlund, D.; mottagning: Linnégatan 58, n. b., ing. fr. hörnet, *Ö.Dj.*, lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 6—6,30 e. m.; t. Östern. 40 86.

Hjorthagen.
Gustafsson, A. E.; mottagning: Artemisgatan 19, Hjorthagen, Värtan, måndagar, onsdagar och fredagar 6—7 e. m.; t. Värtan 5 84.

Katarina församling, området väster om Götgatan.
Gellerstedt, E. H. A.; mottagning: Västra Kvarngränd 3, 5 & 7, *Sö.*, tisdagar och lördagar 8—8,30 f. m., torsdagar 7—7,30 e. m.; t. Söder 18 53.

Katarina församling, norr om Högbergsgatan, väster om Katarina kyrkbacke och Stigen.
Arvidson, H. A.; mottagning: Peder Myndes backe 6, 1 tr., *Sö.*, tisdagar 8—8,30 f. m., fredagar 6—6,30 e. m.; t. Söder 335 15.

Katarina församling, norr om Högbergsgatan, öster om Katarina kyrkbacke, Stigen och Rutens gränd.
Karlsson, O. A. F.; mottagning: Lilla Glasbruksgatan 16, *Sö.*, tisdagar och fredagar 6—7 e. m.; t. Söder 15 27.

Katarina församling, söder om Högbergsgatan, öster om Götgatan, väster om Ren-

stjärnsgatan, norr om Skånegatan samt bostadshusen vid Årstatorg.
Carlsson, C. G.; mottagning: Götgatan 67, *Sö.*, onsdagar 8—8,30 f. m., fredagar 6,30—7 e. m.; t. Söder 57 48.

Katarina församling, öster om Renstjärnsgatan och Värmdögatan, söder om Bondegatan.
Vakant, *tj.f.* **Ahnskog**, E.; mottagning: Skånegatan 72, 1 tr., *Sö.*, lördagar 8—8,30 f. m., måndagar 6,30—7 e. m.; Ploggtatan 14, *Sö.*, två mottagningar varje månad efter tillkännagivande; t. Söder 36 80.

Katarina och Sofia församlingar, söder om Skånegatan, öster om Götgatan, väster om Renstjärnsgatan och Värmdögatan.
Ahnskog, E.; mottagning: Skånegatan 72, 1 tr., *Sö.*, lördagar 8—8,30 f. m., måndagar 6,30—7 e. m.; Södermannagatan 57—59, *Sö.*, två mottagningar varje månad efter tillkännagivande; t. Söder 36 80.

Sofia församling, öster om Renstjärnsgatan och norr om Bondegatan.
Palm, G. E.; mottagning: Åsögatan 143, n. b., *Sö.*, lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Söder 28 75.

Egendomarna Erstagatan 11 A, B & C, Åsögatan 135 A & B, 137 A & B, Sägaregatan 6, 8 & 10.
Andersson, A. O., Åsögatan 137 B, 2 tr., *Sö.*; mottagningstid: tisdagar och fredagar 6—8 e. m.; t. Söder 17 67.

Egendomen Bondegatan 74, bostadshus för arbetande kvinnor.
Löfgren, f. Swanberg, Anna, fru, Bondegatan 74, *Sö.*; mottagningstid: måndagar 7—8 e. m., övriga vardagar 10—11 f. m.; t. Söder 319 67.

Egendomarna Bondegatan 68, Klippgatan 24, Skånegatan 101.
Loström, f. Frykman, E. Signe C., fru, Klippgatan 24, *Sö.*; mottagningstid: vardagar 9,30—11 f. m.; t. Söder 318 99.

Maria församling, öster om Timmermansgatan och söder om Hornsgatan.
Anderson, A. O. W.; mottagning: Peder Myndes backe 6, 1 tr., *Sö.*, fredagar 8—8,30 f. m., tisdagar 6—6,30 e. m.; t. Söder 23 76.

Maria församling, öster om Torkel Knutsonsgatan, norr om Hornsgatan.
Holmer, C. O.; mottagning: slusskontoret vid Karl Johans torg, *Sö.*, tisdagar och fredagar 4,30—5,30 e. m.; t. Söder 338 89.

Maria och Högalds församlingar, väster om Torkel Knutsonsgatan och Timmermansgatan, öster om Ringvägen, söder om Hornsgatan, norr om Fatburgsgatan.
Ekebohm, N. K. K.; mottagning: Prästgårdsgatan 39, *Sö.*, tisdagar och lördagar 8—8,45 f. m.; Hornsgatan 60, 3 tr., *Sö.*, torsdagar 6—7 e. m.; t. Söder 15 79.

Högalds församling, väster om Ringvägen, norr om Sköldgatan.
Vakant, *tj.f.* **Berggren**, C. G. E.; mottagning: Bränkyrkagatan 102, *Sö.*, tisdagar och lör-

FSN.

dagar 8—8,30 f. m., torsdagar 6,30—7 e. m.;
t. Söder 307 06.

Maria och Högalids församlingar, öster om Ringvägen och Sköldgatan, söder om Fatbursgatan, väster om Timmermansgatan — kv. Stiftet och Tumstocken — församlingsgränsen till Årstalunden.

Hjelmberg, A.; mottagning: kontorshuset i Årstalunden, *Sö.*, måndagar och fredagar 6—7 e. m., första och andra helgfria dag i varje månad 9 f. m.—1 e. m., 5—7 e. m.; t. Söder 113 92.

Egendomen Högbergsgatan 71, 73, 75 & 77, Fatbursgatan 10 & 12.

Peterson, O. B.; mottagning: Högbergsgatan 71, *Sö.*, alla dagar 10—12 f. m.; kv. Ritaren, *Sö.*, tisdagar 7—7,30 e. m., lördagar 8—8,30 f. m.; t. Söder 137 42, Söder 305 44.

Brännkyrka församling, egendomar utanför Enskede stadsplaneområden.

Björkman, C. O., Handelsvägen 26, Enskede; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 9—10 f. m., måndagar och fredagar 6—7 e. m.; Sannadal, onsdagar 1—3 e. m.; Stora Annefrid, den 1:a och 15:e i varje månad (resp. nästföljande vardag) 11—12 f. m.; t. Enskede 11 30.

Enskede stadsplaneområden.

Karlsson, K. H., Magnebergsvägen 15, Enskede; mottagningstid: tisdagar och torsdagar 6—8 e. m.; t. Enskede 10 70.

Bromma stadsplaneområden.

Wahl, C. V., Brommavägen 175, Äppelviken; t. Äppelviken 10 69; mottagning: förrådskontoret, Brommavägen 232, Äppelviken, tisdagar 6—7 e. m., fredagar 9—10 f. m.; dessutom första helgfria dagen (vid kvartalsskiftet) de två första helgfria dagarna i varje månad; t. Äppelviken 13 20.

Provisoriska bostadshusen (vid Alvik) i Bromma.

Lindqvist, F. P.; mottagning: förrådskontoret, Brommavägen 232, Äppelviken, lördagar 8—8,30 f. m., onsdagar 6—6,30 e. m.; t. Äppelviken 7 64.

Koloniträdgårdsexpeditionen.

Myntgatan 4, n. b., St.; t. Norr 27 17; expeditionstid: 10—3, dessutom tisdagar, onsdagar och fredagar 6—7.

Sedan föreningen Koloniträdgårdar i Stockholm genom av stadsfullmäktige den 21 februari 1921 godkänt avtal å fastighetsnämnden överlåtit den av föreningen bedrivna koloniträdgårdssverksamheten och fastighetskontoret sålunda kommit att handha alla direkta upplåtelser för koloniträdgårdsändamål, har för den närmaste handläggningen av koloniträdgårdsärenden upprättats en under hyresavdelningen sorterande koloniträdgårdsexpedition. (Jfr även sid. 91.)

Assistent

(5,100 kr.).

Åbergsson, Anna M. A.

Arkitekt

(2,400 kr.).

Rudskog, J. E. L.son; mottagning: onsdagar 6,30—7,30 e. m.

Trädgårdskonsulent

(3,600 kr.).

Wing, I.; träffas säkrast vardagar (utom måndagar) 9—11 f. m.

En *kontrollant för byggnadsverksamheten* (4,200 kr.), ett *extra kontorsbiträde* (2,760 kr.), ett *vaktmästarbiträde* (1,740 kr.).

Inkvarteringar.

Sivertska kasernen, Tjärhovsgatan 11, Sö.; t. 130 73, Söder 346 34.

Staden har skyldighet att inkvartera trupper, som av en eller annan anledning, t. ex. för att befordras till lägerplats eller för att vara till hands vid befarat upplöpp, tillfälligtvis uppehålla sig i staden. Härför är reserverad en del av den byggnad, Tjärhovsgatan 11 (den s. k. Sivertska kasernen), i vilken Katarina brandstation är inrymd. För övrigt fullgör staden större delen av sin inkvarteringskyldighet genom avtal med garnisonsregementena, till vilka utgå inkvarteringsersättningar.

Förutom för militära inkvarteringar användes Sivertska kasernen även för inkvarteringar av andra slag, såsom vid kongresser, skytemöten, skolresor och dylikt, för vilka inkvarteringar ersättning i regel erlägges av de inkvarterade. F. n. är därjämte visst utrymme upplåtet till natthärbärg för hjälpbehövande män, vilka under dagen utföra arbete vid vårdhemmet Högalid (jfr föreningen Söderhem, sid. 290).

Kasernmästare

(990 kr.).

Selldén, H., förste brandkapten.

Badinrättningar.

Förutom sju mindre kallbadhus (s. k. badsumpar), belägna vid Norr och Söder Mälarstrand, Liljeholmsviken, Bellevue (två), Ropsten och Äppelviken, ett mindre duschbad vid Värtahamnen samt anordningar för strandbad vid Årstavikens södra strand, å Kungsholmslandet mitt emot Lilla Essingen, å Långholmens norra strand och vid Ålsten, äger staden tre större friluftsbad, nämligen *bad- och siminrättningen i Norrström (strömbadet)*, *friluftsbaden vid Tranebergsbro och Eriksdal*, ett *kallbadhus vid Kyrksjön i Bromma* samt ett mindre *varmbadhus i Aspudden*. Samtliga badinrättningar sorterar under fastighetsnämnden med undantag av duschbadet vid Värtahamnen, som står under hamnstyrelsens förvaltning. Fastig-

FSN.

hetsnämnden har därjämte reserverat ett antal tomter och markområden inom olika delar av staden för planerade framtida badanläggningar.

Stadsfullmäktige beslöt den 13 december 1882, att en kallbad- och siminrättning skulle för stadens räkning anläggas i Norrström väster om Strömsborg. Badinrättningen, som blev fullt färdig år 1884, är f. n. utarrenderad till enskild person för tiden till den 1 maj 1929 mot en årlig arrendesumma av 10,000 kr. Staden bekostar allt underhåll. Arrendatorn är skyldig kostnadsfritt lämna bad och, där så kommer i fråga, simundervisning åt vissa kårer (polispersonalen, brandkårens manskap, vissa vaktmästare m. fl.) samt lärjungar vid skolor och uppfostringsanstalter; för övriga bad får arrendatorn uppbära betalning enligt i kontraktet angivna taxa.

Den 7 juni 1922 anslog stadsfullmäktige medel till anordnande av ett friluftsbad vid Traneborgsbro samt uppdrog samtidigt åt fastighetsnämnden att handhåva förvaltningen av badet i fråga. Friluftsbadet, som år 1925 utvidgades med en avdelning för damer och en avdelning för icke simkunniga, är f. n. utarrenderat till samma person, som arrenderar badinrättningen i Norrström, mot en årlig arrendesumma av 500 kr. och på i övrigt huvudsakligen samma villkor, som gälla för utarrenderingen av nämnda badinrättning (se ovan).

Stadsfullmäktige anslog den 19 maj 1924 40,000 kr. för uppförande av ett mindre varmbadhus i Aspudden. Detta har uppförts å en av Sveriges litografiska tryckerier kostnadsfritt under 25 år upplåten tomt och utgöres av en envåningsbyggnad av trä med badstuba m. m. för tolv personer samt en mindre karbadsavdelning. Förvaltningen av badhuset handhaves av en styrelse, bestående av en av fastighetsnämnden utsedd delegerad (jämte ställföreträdare), tillika ordförande (resp. vice ordförande), samt fem ledamöter, utsedda av Aspuddens badhusförening.

Den 4 maj 1925 beviljade stadsfullmäktige medel till anordnande å en staden tillhörig, förut av vattenledningsverket disponerad tomt vid Eriksdal invid Skanstull av ett friluftsbad med användande av där befintliga filterbassänger m. m. Friluftsbadet omfattar tills vidare en avdelning för män och en avdelning för kvinnor, vardera bestående av två bassänger. Vattnet pumpas upp från Årstaviken och införes efter rening i badbassängerna. Badet är utarrenderat till sim- och idrottsklubben Hellas mot en årlig arrendesumma av 1,000 kr. och på i övrigt huvudsakligen samma villkor, som gälla för utarrenderingen av strömbadet (se ovan).

I anledning av väckt motion beslöt stadsfullmäktige den 15 febr. 1926 bevilja 8,300 kr. till uppförande av ett mindre kallbadhus vid Kyrksjön i Bromma församling. Badhuset är på vissa villkor utarrenderat till föreningen Bromma trädgårdar u. p. a. mot en årlig arrendavgift av 100 kr.

Tvätthus.

Götgatan 1 (ingång under Katarinavägen), Sö.; t. Söder 47 43.

Med hänsyn till bristen på tvättplatser för enskilda tvätterskor, särskilt för befolkningen inom staden mellan broarna, beslöt stadsfullmäktige den 15 nov. 1920 anvisa erforderliga medel till anordnande av en kommunal tvätthusinrättning i huvudstaden.

Det kommunala tvätthuset, som öppnades för allmänheten den 19 sept. 1921, är i främsta rummet avsett för husmödrar, som själva måste ombesörja sin tvätt annorstädes än inom den fastighet, där de äro bosatta, men däremot endast i andra hand för yrkestvätterskor. I tvätthuset, som är försett med moderna tekniska anordningar efter engelskt mönster, finnas 21 tvättplatser, av vilka tre äro avsedda för maskintvätt och de övriga för handtvätt.

Personal.

En *föreståndarinna* (2,400 kr.), en *maskinskötare* (3,360 kr.), ett *eldarbiträde* (2,400 kr.).

Flyghamnen.¹⁾

Lindarängen, Värtan; t. 740 94.

Efter framställning från kungl. svenska aeroklubben beslöt stadsfullmäktige den 28 juni 1923 att inlösa en år 1921 av svenska lufttrafikaktiebolaget utförd flyghamnanläggning å av staden upplåten mark vid Lindarängen. Då på grund av trafikflygningens växande omfattning behov uppkom av bekvämare och större stations- och landningsanordningar vid flyghamnen, beviljade stadsfullmäktige år 1925 medel dels till uppförande av en administrationsbyggnad m. m., dels till flyghamnens inhägnande, uppmuhring och förseende med nya landningsbryggor.

Enligt mellan fastighetsnämnden, å stadens vägnar, och kungl. svenska aeroklubben träffat avtal har aeroklubben åtagit sig vården och driften av flyghamnen, med skyldighet för klubben att enligt av kungl. maj:t fastställd taxa mottaga till Stockholm ankommande vattenflygplan och vintertid jämväl andra flygplan, i den utsträckning utrymmet medgiver. Klubben anställer och avlönar erforderlig personal. Samtliga till aeroklubben inflyttade inkomster av hamnanläggningen skola månadsvis redovisas och överlämnas till fastighetsnämnden. För sina åtaganden uppbär klubben en årlig ersättning från nämnden av 15,000 kr.

Frågor rörande flyghamnen och dess förvaltning handläggas av aeroklubben genom en särskild flyghamnsdirektion, bestående av fem

¹⁾ Beträffande f. n. pågående förhandlingar mellan delegerade för staten och staden angående permanenta flygplatser för Stockholm se sid. 264.

ledamöter, av vilka tre utses av aeroklubben, en av fastighetsnämnden och en av hamnstyrelsen. För ledning och övervakande av hamnens drift finnes anställd en flyghamnschef, som till sitt biträde har en flyghamnsfogde och en vaktman.

Författningar. Kungl. maj:ts resolution den 12 mars 1926 med godkännande av visst område vid Lindarängen i Stockholm såsom flygplats till allmänt bruk. Taxa å avgifter vid Stockholms flyghamn, fastställd av kungl. maj:t den 3 dec. 1926.

Flyghamnsdirektion.

Åkerlindh, J. G., direktör (utsedd av fastighetsnämnden); **Vinberg, S. W.,** hamndirektör (utsedd av hamnstyrelsen); **Amundson, K. A. B.,** generalmajor, ordf., **von Hofsten, G. H. E.,** direktör (se nedan), **Högberg, D. E. L.,** kapten (utsedda av svenska aeroklubben).

Flyghamnschef: **von Hofsten, G. H. E.** (se ovan).

Bostadsförmedlingen.

Riddarhustorget 8 A (gamla rådhuset, sydöstra flygeln), St.; t. Norr 161 60; expeditionstid: 10—3, lördagar och helgdagsaftnar 10—2, dessutom helfria tisdagar 6—8 e. m.

Frågan om inrättande av kommunal bostadsförmedling i Stockholm väcktes första gången år 1906 genom en motion hos stadsfullmäktige. Varken denna motion eller en år 1911 väckt ny motion, vilken senare föranledde frågans utredning genom en av stadsfullmäktige tillsatt kommitté, ledde till något positivt resultat. Genom 1917 års hyresstegringslag ålades emellertid Stockholms stad att anordna kommunal bostadsförmedling, i anledning varav stadsfullmäktige den 7 maj 1917 beslöt inrättandet av ett bostadsförmedlingskontor i anslutning till det samtida inrättade hyresnämndernas centralkansli. Senast utfärdade hyresstegringslag upphörde att gälla den 1 okt. 1923, vid vilken tidpunkt jämvald hyresnämndernas verksamhet upphörde. I enlighet med § 9 i lagen den 10 mars 1923 med vissa bestämmelser rörande hyra, beslöt stadsfullmäktige den 21 jan. 1924, att den kommunala bostadsförmedlingen fortfarande skulle bibehållas samt att bostadsförmedlingskontoret skulle direkt inordnas under fastighetsnämnden såsom en särskild avdelning av fastighetskontoret.

Bostadsförmedlingskontorets uppgift är att noga följa utvecklingen på bostadsmarknaden, att kostnadsfritt förmedla uthyrning av omöblerade bostadslägenheter om högst tre rum och kök samt att bedriva upplysningsverksamhet i hyresfrågor.

Av kungl. maj:t den 20 juni 1924 utfärdad kungörelse stadgade obligatorisk anmälningsskyldighet för hyresvärdar beträffande hyresledighets

inträdande och upphörande i fråga om omöblerade bostadslägenheter om högst 4 rum, kök däri inbegripet. Denna kungörelse upphörde emellertid att äga giltighet den 30 sept. 1926, efter vilken tid bostadsförmedlingskontorets verksamhet är grundad på frivilliga anmälningar från hyresvärdar.

Författning. Lag den 10 mars 1923 med vissa bestämmelser rörande hyra.

Föreståndare

(4,800 kr.).

Danielsen, Helene.

Ett *extra* biträde (1,600 kr.).

Tjänstemän vid fastighetskontoret utan placering å särskild avdelning.

Byråingenjör

(7,800 kr.).

Berg, J. G.

Affärsarkitekt

(7,000 kr.).

Laurelius, G. E.

Byggmästare

(7,200 kr.).

Olsson, O.

En *biträdande ingenjör* (5,100 kr.), ett *extra kontorsbud* (1,980 kr.) samt dessutom tillfälligt anställda biträden.

Stockholms stads koloniträdgårdsråd.

Med den stora omfattning, som koloniträdgårdsverksamheten numera tagit och ytterligare kan förväntas komma att taga, har det visat sig önskvärt att giva densamma en enhetlig behandling från stadens sida. (Jfr sid. 89.) I detta syfte beslöt dåvarande lantegendomsnämnden den 16 januari 1918 att upprätta ett *Stockholms stads koloniträdgårdsråd*.

Rådet åligger att i frågor rörande koloniträdgårdsverksamheten tillhandagå fastighetsnämnden och stadens övriga myndigheter med sakkunnig hjälp. Det åligger rådet i sådant avseende bl. a. att yttra sig angående upplåtande av nya koloniträdgårdsområden och i samband därmed föreslagna upplåtelsevillkor, att granska planer och ifrågasatta åtgärder för områdenas iordningställande, att uppmärksamhet följa byggnadsverksamhet och ordningsförhållanden inom koloniträdgårdsområdena och att härvid särskilt handhava den av staden utövade kontrollen, att tillhandahålla billiga typritningar för kolonistugor och övriga erforderliga byggnader samt att i övrigt med uppmärksamhet följa koloniträd-

FSN. gådsrörelsen inom staden och dess närmaste omgivningar samt göra framställningar och vidtaga åtgärder, som kunna anses gäneliga för rörelsens utveckling.

Rådet, som består av nio av fastighetsnämnden utsedda ledamöter jämte lika många ersättare, står under överinseende av fastighetsnämnden, till vilken det före den 1 februari varje år skall avlämna berättelse över föregående års verksamhet.

För sitt arbete äger det att anlita fastighetskontoret enligt närmare anvisning av fastighetsnämnden eller fastighetsdirektören.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads koloniträdgårdsråd, antagen av lantegendomsnämnden den 16 januari 1918.

Ledamöter.

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm., ordf. (självskr.); **Cederblom, W. F.**, kontorist; **Dahl-**

berg, L. A., förste ingenjör; **Larsson, J. L.**, svarvarmästare; **Lindhagen, Anna J. J.**, barnavårdsinspektör, vice ordf.; **Meijer, A. E.**, kamrerare; **Schön, A. F.**, assistent; **Starck, P. O.**, hyresintendent; **Westholm, J. S.**, stadsarkitekt.
*Ersättare*¹⁾: **Staël von Holstein, Ch. Mathilda**, advokat; **Wahlén, P. A.**, skofabriksarbetare; **Ljungberger, A. T.**, ingenjör; **Lundgren, C. F. T.**, vaktmästare; **Gréen, J. G.**, trädgårdsassistent; **Holm, A. M. E.**, järnsvarvare; **Lindgren, A. T.**, blomsterhandlare; **Nisbeth, C. W. C:son**, agonom; **Rudskog, J. E. L:son**, arkitekt.

Sekreterare.

Åbergsson, Anna M. A. (se ovan).

¹⁾ Här upptagna i samma ordning som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de äro.

Stockholms stads byggnadsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Byggnadsnämnden.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»; sessionstid: varje onsdag; expeditionstid: 10—3 (lördagar och dag före helgdag 10—2).

Byggnadsordningarna av 1725, 1736, 1763 m. fl. år hava efter hand blivit avlösta med nya författningar i enlighet med utvecklingens krav. Huvudstadens nuvarande privata byggnadsverksamhet regleras genom byggnadsstadgan för rikets städer av den 8 maj 1874, Stockholms stads byggnadsordning av den 13 dec. 1890 samt lagen om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917. Dessa författningar avse dels genomförandet av den fastställda stadsplanen, dels tillgodoseende av det allmännas och den enskilde byggherrens rätt samt invånarnas säkerhet i sanitärt avseende m. m.

Närmaste inseedet över Stockholms stads bebyggande utövas numera av byggnadsnämnden, vars verksamhet började år 1875 och som avgör alla ärenden, vilka skola enligt byggnadsstadgan, fastighetsbildningslagen och byggnadsordningen bedömas och ej tillhöra annan myndighets prövning. Nämnden äger att genom föreläggande av vite göra sig hörsammad. Den består av fem ledamöter, valda för fyra år, två av magistraten och tre av stadsfullmäktige, med lika många suppleanter, jämväl utsedda för fyra år. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 6 dec. 1926 för perioden 1927—1930. För ett år i sänder väljer nämnden sin ordförande.

Byggnadsnämnden bör ägna synnerlig uppmärksamhet däråt, att i avseende å stadsplanen vidtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas (rörande stadsplanenämndens verksamhet se sid. 97), och att vad som därutinnan bestämts noga efterleves, att tomtregleringarna bliva ändamålsenligt verkställda m. m., ävensom att i byggnadsordningen införas sådana bestämmelser, som kunna leda till stadens ändamålsenliga bebyggande. I alla till byggnadsnämndens omvärldnad hörande frågor av sådan beskaffenhet, att de skola av stadsfullmäktige prövas, äger nämnden att hos fullmäktige väcka förslag och göra andra framställningar. Nämnden äger och, där den finner omständigheterna därtill föranleda, göra framställningar hos överståthållarämbetet. Innan stadsfullmäktige avgöra förslag till stadsplan eller ändring därav, till stadgande i byggnadsordningen eller till tomtreglering, där sådan bör av stadsfullmäktige prövas, skall, såvida ej byggnads-

nämnden själv väckt förslaget, dess yttrande inhämtas.

Nämnden har till sitt biträde en stadsarkitekt och en stadsingenjör samt i övrigt åtskilliga tjänstemän (se nedan). Stadsarkitekten skall vara tillstädes vid nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten och att få sin mening antecknad till protokollet, därest han det äskar. Detsamma gäller om stadsingenjören i avseende å de frågor, som höra till hans befattning.

För att å nämndens vägnar verkställa inspektion av under nämndens prövning hörande byggnadsföretag finnas f. n. anställda fyra byggnadsinspektörer. Dessutom är hos byggnadsnämnden anställd en planteringsinspektör med uppgift att biträda nämnden vid frågor rörande förgårdars och innergårdars anordnande och plantering samt å nämndens vägnar öva tillsyn över deras skötsel.

Till biträde vid behandlingen av ärenden rörande hissar äger nämnden jämväl anlita av överståthållarämbetet förordnade hissinspektörer (se sid. 36).

Författningar m. m. K. byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874, med ändringar den 30 dec. 1876, 18 april 1884, 30 nov. 1888, 20 juni 1890, 12 maj 1917, 26 nov. 1920 och 30 sept. 1921. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917, med ändringar den 27 maj 1919, 13 maj 1921, 5 maj 1922, 23 maj och 20 juni 1924 samt 18 juni 1926. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890, med ändringar den 18 febr. 1892, 18 febr. 1893, 30 maj och 24 aug. 1896, 7 jan., 7 april och 29 dec. 1898, 4 jan. 1900, 19 mars 1906, 21 mars och 21 sept. 1910, 13 juni 1912, 2 jan., 14 febr., 20 maj, 16 juli och 29 okt. 1914, 7 april, 10 och 16 juli 1915, 21 dec. 1916, 25 maj 1917, 25 febr., 4 mars, 3 april, 4 juni och 24 nov. 1919, 31 mars 1920, 3 nov. 1921, 1 april 1922, 20 dec. 1923, 22 april och 4 nov. 1926 samt 3 febr. 1927. Särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom vissa icke stadsplanlagda delar av Brännkyrka och Bromma, fastställda av kungl. maj:t den 8 okt. 1920. Instruktion för de hos byggnadsnämnden anställda byggnadsinspektörer den 19 jan. 1910. Taxa å avgifter för hos byggnadsnämnden begärda byggnadslov, besiktningar m. m., fastställd av kungl. maj:t den 25 okt. 1918. Taxa å avgifter för erhållande av hos byggnadsnämnden re-

BN. kvirerade kopior av ritningar, fastställd av kungl. maj:t den 21 maj 1920. Taxa för konsulentverksamhet beträffande gårdars anordnande och planterande, fastställd av överståthållarämbetet den 29 okt. 1919.

Stat år 1927. Utgifter: 799,700 kr.; inkomster: 252,500 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter.

Ordförande

(arvode 2,500 kr.).

Hafström, T. A. E., rådman (som led. utsedd av magistraten).

Övriga ledamöter

(arvode 2,000 kr.).

Friedholm, J. A., rådman (utsedd av magistraten).

Lallerstedt, E. J., professor (utsedd av stadsfullm.).

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf. (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter.

Nacliér, K. M., rådman (utsedd av magistraten).

Sehardt, C. F. W., rådman (utsedd av magistraten).

Kreüger, H., professor (utsedd av stadsfullm.).

Kämpe, K. A., byggnadssnickare (utsedd av stadsfullm.).

Lindqvist, E. W., byggnadsingenjör (utsedd av stadsfullm.).

Sekreterare (21).

Hellsten, E. H.; mottagningstid: 11—2 (utom onsdagar).

Delegerade för inspektion av stadsingenjörskontoret.

Lallerstedt, E. J.; Magnusson, A. E.

Byggnadsnämndens revisorer.

Byggnadsnämndens räkenskaper och förvaltning granskas av drätselnämndens revisorer (se sid. 67).

Byggnadsnämndens expedition.

Adress, telefoner och expeditionstid: se ovan.

Stat år 1927. Utgifter: 296,700 kr.; inkomster: 75,000 kr.

Stadsarkitekt (27).

Westholm, J. S.; t. »stadshuset» och 304 33; mottagningstid: 1—3 (utom lördagar).

Stadsingenjör (26).

Påhlman, A. E.; träffas å stadsingenjörskontoret (se nedan).

Vice stadsarkitekt (23).

Bagger, J. A.; mottagningstid: 1—3 (utom torsdagar).

Arkitekt (18).

Norborg, J.

Ingenjör (23).

Chatillon-Winbergh, G.; mottagningstid: 1—3 (utom fredagar).

Extra arkitekter

(5,700—5,400 kr.).

Bolin, R. E.; Danielsson, P. E.

Extra arkitekter och extra ingenjörer (utan arvoden).

Byggnadsinspektörer (19).

Landewall, G. E. (Normalm och Östermalm);

Sjösteen, B. F. O. (Kungsholmen och Bromma);

Bobeck, P. E. (Södermalm, staden inom broarna och östra delen av Brännkyrka);

Sundström, K. V. (västra delen av Brännkyrka).

Planteringsinspektör

(2,880 kr., dessutom särskild ersättning enligt taxa).

Nilsson, K. L.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Uddquist, Elin M.

Kontorsskrivare och kassör (9).

Björk, Anna M. E.

Expeditionsföreståndare (å arkivet) (8).

Dahlgren, A Maria W.

En kontorsskrivare (7), ett ritbiträde (7), ett skrivbiträde (4), en amanuens (2,700 kr.), en biträdande tjänsteman å kansliet (2,000 kr.), en extra stenograf (2,460 kr.).

Förste vaktmästare (7).

Kelén, N. J. V.

Två vaktmästare (6).

Byggnadsnämndens namnberedning.

Byggnadsnämnden beslöt år 1920 uppdraga åt en särskild beredning att uppgöra och till nämnden avgiva förslag till namn å nya gator, allmänna platser och kvarter. Förutom de av byggnadsnämnden utsedda ledamöterna ingår i namnberedningen även en representant för skönhetsrådet.

Ledamöter.

Ljungström, O., fastighetsregisterförare; Påhlman, A. E., stadsingenjör; Schück, A. H., docent;

Siwertz, P. S., skriftställare; Westholm, J. S., stadsarkitekt; en vakant; Laurin, C. G. J., författare (utsedd av skönhetsrådet).

Sekreterare

(1,200 kr.).

Noreen, E., docent.

Stadsingenjörskontoret.*Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—2.*

Å magistratens stat fanns tidigare uppförd en stadsingenjör, som efter byggnadsstadgans tillkomst år 1874 överfördes på drätselnämndens första avdelnings stat. Denne övervakade såsom en statens ämbetsman enskilda tomt- och byggnadsärenden, men var på samma gång drätsel förvaltningens tjänsteman. I sin förra egenskap uppbar han ersättning enligt taxa. År 1898 nppfördes emellertid kontoret på stadens stat mot det att dessa sportier indrogos till stadskassan.

Stadsingenjörskontoret åligger att i enlighet med fastställt instruktion verkställa uppmätning av tomter och utfärda tomtkartor, att utarbета styckningar och sammanläggningar av tomter, att verkställa utstakning och kontrollutstakning av nybyggnader samt behövliga gatutstakningar, att å en i lämplig skala upprättad översiktskarta över Stockholm införa alla de förändringar, som äga rum i avseende å stadsplanen, tomters styckning samt tomt- och adressnumrering, att lämna kopior av i kontoret befintliga kartor samt avskrifter av därstädes förvarade handlingar, att till stadskollegiet och fastighetsnämnden avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning samt av byggnadsnämnden meddelade beslut om tomters styckning och sammanläggning, att tillhandagå stadskollegiet, fastighetsnämnden, drätselnämnden, gatunämnden, stadsplanenämnden och stadens ombudsman med utfärdande av kopior av kartor, meddelande av upplysningar med mera dylikt, att jämväl i övrigt till byggnadsnämnden, drätselnämnden, gatunämnden, fastighetsnämnden och stadsplanenämnden göra framställningar och avgiva infordrade yttranden i de till kontorets tjänsteområde hörande ärenden, att till överståthållarämbetet avgiva yttranden i till kontoret hänskjutna frågor angående adressnummer vid gator och övriga ärenden, som till kontorets arbetsområde höra, samt att meddela mantalskontoret uppgift å de förändringar, som inträffat i avseende å tomters areal, nummer, styckning eller utläggning till torg, gata eller annan allmän plats eller farväg m. m. Kontoret har vidare att genom åtta av sina tjänstemän utföra de arbeten, som enligt stadganden i 2:a, 5:e och 6:e kapitlen av lagen om fastighetsbildning i stad ankommer på mättningsman i stad.

Kontorets personal tillsättes från och med år 1919 av byggnadsnämnden ensam; nuvarande innehavarna av stadsingenjör-, vice stadsingen-

jör- och arkivariebefattningarna hava dock tillsatts av en valnämnd, bestående av byggnadsnämndens ledamöter och fem ledamöter från drätselnämnden. Kontorets ordinarie ingenjörer skola hava avlagt antingen lantmäterexamen eller fullständig avgångsexamen från tekniska högskolans fackskola för väg- och vattenbyggnadskonst samt dessutom äga tillfredsställande vitsord om praktisk skicklighet i geodetisk mätning.

Stadsområdet har med avseende å fastighetsbildningen uppdelats i fem särskilda distrikt, omfattande: 1. Kungsholmen och Bromma; 2. Maria och Högalids förs. samt nordvästra delen av Brännkyrka (öster om Årsta och Västberga egendomar); 3. Mellersta och södra delen av Brännkyrka (Västberga, Årsta, Långbro, Älvsjö, Örby, Stureby samt Södertörns villastad); 4. Nikolai, Katarina och Sofia förs. samt östra delen av Brännkyrka (Enskede, Sköndal, Skarpnäck, Örhem och Kumla); 5. Norrmalm, Östermalm och Djurgården. Fem av kontorets ingenjörer förestå resp. distrikt med åliggande att företrädesvis inom distrikten verkställa förekommande fastighetsbildningsförrättningar och därmed sammanhörande arbeten. Därför har inom kontoret inrättats en särskild avdelning för kartverksarbetet, vilken avdelning förestås av en ingenjör.

Författningar. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890 med senare ändringar (se ovan under byggnadsnämnden). Instruktion för stadsingenjörskontoret, fastställt av överståthållarämbetet den 3 dec. 1925. Taxa för stadsingenjörskontoret i Stockholm, fastställt av kungl. maj:t den 24 juli 1919.

Stat år 1927. Utgifter: 503,000 kr.; inkomster: 177,500 kr.

Stadsingenjör (26).

Pålman, A. E. (förordnad t. o. m. 1928); mottagningstid: 10—12.

Vice stadsingenjör (23).

Myrberg, O.

Ingenjör för kartverket (22).

Kinnman, C. E. T.

Ingenjörer, föreståndare för mättningsdistrikt (21).

Hanzon, N. (1:a distr.); **Bergström, S. H. E.** (2:a distr.); **Dahlöf, K. A.** (3:e distr.); **Söderborg, B. E.** (4:e distr.); **Löfgren, A.** (5:e distr.).

Kontrollingenjörer (19).

Carlqvist, A. T.; **Bryzell, O. H.**; **Wilow, J. A. V.**

BN.

Arkivarie (18).

Ljungström, O., tjf. (se sid. 39), *tjff.* Ekeley,
A. T. (se nedan).

E. o. tjänstemän
(6,000—4,800 kr.).

Ekeley, A. T. (se ovan); Nilsson, I.; John-
son, T.

Registrator (11).

Casparsson, f. Berglund, Inga S.

Kontorsskrivare å arkivet (11).

Johansson, Greta S.

Sex *förmän* (10), en *kontorsskrivare* (9),
ett *ritbiträde* (9), en *kontorsskrivare* (7),
nio *ritbiträden* (7), två *vaktmästare* (6);
dessutom *extra kontors- och ritbiträden*
samt *mättningsarbetare*.

Stockholms stads stadsplanenämnd och i samband därmed stående institutioner.

Stadsplanenämnden.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset».
Nämnden sammanträder i regel andra
och fjärde tisdagen i varje månad
kl. 3 e. m.

I anledning av därom väckt motion beslöt stadsfullmäktige år 1909 uppdraga åt drätsel-nämndens första avdelning och byggnadsnämnden att efter utredning genom en kommitté (stadsplanekommissionen), bestående av två ledamöter av vardera av bemälda myndigheter, stadens byggnadschef, stadsingenjören, stadsarkitekten, en av kommittén adjungerad, i stadsplanefrågor särskilt sakkunnig person samt tre av stadsfullmäktige utsedda personer, gemensamt uppgöra förslag dels till revision av stadsplanerna för det dåvarande stadsområdet, särskilt i syfte att befrämja utnyttjandet av stadens gatuegarefastigheter, dels till lämplig användning av dessa. Det senare uppdraget har numera övertagits av fastighetsnämnden. År 1912 uppdrog stadsfullmäktige åt stadsplanekommissionen att uppgöra förslag till stadsplaner för tätt bebyggda samhallen inom dåv. Brännkyrka socken, även som plan till huvudtrafikleder dem emellan. Samtidigt förstärktes kommissionen med ett ombud för dåv. lantegendomsnämnden. I samband med inrättandet av fastighetsnämnden (se sid. 82) och den kommunala omorganisationen år 1920 förändrades kommissionens sammansättning ytterligare.

Stadsplanekommissionens arbete utsträcktes emellertid så småningom från dess ursprungliga uppgift, exploaterandet av stadens gatuegarefastigheter, till att avse stadsrådets planering överhuvud. Kommissionen erhöll härigenom en självständig och bestående uppgift inom förvaltningen, särskilt betydelsefull genom den moderna stadsplanekonstens utveckling och stadsplanearbetets nära anknytning till den kommunala fastighetspolitiken. Med hänsyn härtill beslöt stadsfullmäktige år 1920 att fr. o. m. 1921 ersätta stadsplanekommissionen med en självständig förvaltningsnämnd, *stadsplanenämnden*, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1920. År 1925 överflyttades ytterligare till nämnden handläggningen av vissa av de trafikärenden, som dessförinnan handhåfts av den av stadsfullmäktige tidigare tillsatta trafikkommissionen (se 1925 års kommunalkalender), vilken samtidigt därmed upphörde.

Stadsplanenämnden har sålunda numera till

uppgift att, efter uppdrag av byggnadsnämnden eller då sådant eljest med hänsyn till byggnadsverksamhetens utveckling och bostadsbehovet visar sig erforderligt, uppgöra förslag till nya eller ändrade stadsplaner och planer för trafikleder jämväl utom stadsplan ävensom att i övrigt handlägga de frågor rörande stadens stadsplane- och trafikväsen, som av stadskollegiet till nämnden hänskjutas.

Rörande arbetet på en generalplan för Stockholm se nedan.

Nämnden består av, förutom ordförande, som tillsättes av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, vilka jämte åtta suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Vid nämndens sammanträden, som äga rum minst en gång i månaden, äga stadsplanedirektören, stadsarkitekten, fastighetsdirektören, gatudirektören och stadsingenjören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sina meningar antecknade till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer, var för sitt förvaltningsområde, cheferna för de avdelningar av stadens fastighetskontor, å vilka handläggas ärenden rörande stadsplanens genomförande samt ärenden rörande exploatering av stadens yttreområden.

Nämnden utser vid början av varje tjänstgöringsår fyra av sina ledamöter att jämte ordföranden utgöra nämndens delegerade för trafikärenden (stadsplanenämndens trafikdelegerade). Å dessa delegerade ankommer att med hänsyn till trafikens behov förberedande behandla i samband med planläggningen av staden och dess omgivningar uppkommande frågor, även som att i övrigt avgiva yttrande i trafikfrågor, som till delegerade hänskjutas.

I övrigt äger nämnden fördela göromålen mellan sina ledamöter på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt stadsplanedirektören att handhåva särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. I enlighet med dessa bestämmelser har stadsplanenämnden tillsatt, förutom ovan nämnda trafikdelegerade, särskilda generalplanedelegerade (se nedan).

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer jämte två suppleanter.

SpN.

Författningar m. m. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917, med ändringar den 27 maj 1919, 13 maj 1921, 5 maj 1922, 23 maj och 20 juni 1924 samt 18 juni 1926. Instruktion för Stockholms stads stadsplanenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 31 dec. 1920, med ändringar den 30 juni 1922 och 22 maj 1925.

Stat år 1927. Utgifter: 326,000 kr.; inkomster: 2,000 kr.

Stadsplanenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

Lallerstedt, E. J., professor.

Övriga ledamöter.

Ekman, V. R., direktör.

***Hernlund**, C. A. V., byrådirektör, stadsfullm.

***Lindhagen**, Anna J. J., barnavårdsinspektör.

Stendahl, O., direktör, stadsfullm.

***Ström**, O. F., direktör, stadsfullm.

***Welin**, K. G. A., f. d. trafikdirektör, stadsfullm.

Wretlind, E. P., civilingenjör.

Suppleanter.

Bergsten, C. G., byggnadsråd.

***Carlsson**, O., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.

***Ek**, V. E., ombudsman, stadsfullm.

***Folcker**, J. F., direktör.

Kilbom, K., redaktör, stadsfullm.

Månsson, O. P., spårvägsman, stadsfullm.

***Myström**, C. O. A., överstelöjtnant.

Pehrsson, J. P., f. d. förtroendeman, stadsfullm.

Sekreterare

(2,280 kr.).

Björkman, C. A. J. (se sid. 64).

Stadsplanenämndens delegerade.

Trafikdelegerade.

(För handläggning av trafikärenden.)

Sandberg, H. K. A., ordf.; **Welin**, K. G. A., vice ordf.; **Bergsten**, C. G.; **Stendahl**, O.; **Wretlind**, E. P.

Generalplanedelegerade.

(För ledning av arbetet med upprättande av en generalplan för Stockholm med omnejd; jfr nedan.)

Sandberg, H. K. A., ordf.; **Welin**, K. G. A., vice ordf.; **Bergsten**, C. G.; **Hernlund**, C. A. V.; **Lindhagen**, Anna J. J.; **Stendahl**, O.; **Wretlind**, E. P.

Stadsplanenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1926 års räkenskaper och förvaltning).

Björkman, J. W., direktör, stadsfullm.

Hult, C. A., ingenjör.

Larsén, A., byggnadsverkmästare.

Suppleanter:

Alberger, L. E., byråingenjör.

Öhrström, K. O. A., kapten.

Stadsplanekontoret.

Stadshuset, 4 tr., C.: t. »stadshuset»;
expeditionstid: 10—2,30, lördagar och
helgdagsaftnar 10—2.

Stadsplanekontoret är stadsplanenämndens verkställande organ. Dess organisation fastställdes av stadsfullmäktige den 15 maj 1922. Kontorets chef är en av nämnden utsedd stadsplanedirektör.

Stadsplanedirektör (28).

Hallman, P. O. (förrördn. t. o. m. ³⁰/₆ 1927); mottagningstid: 11—1.

Stadsplanearkitekt

(10,000 kr.).

Ryberg, C. T.

Byråarkitekt (22).

Berven, H. G. M.

Biträdande arkitekter

(7,920—7,560 kr.).

Holmberg, O. F. W.; **Sehlstedt**, O.; **Bergentz**, T. G., tjl.; **Gahn**, W. B.

En *extra arkitekt* (5,100 kr.).

Byråingenjör (22).

Nordgård, K.

Byråingenjör (22)

(för trafikärenden).

Lundborg, G. O. F.

Extra byråingenjör

(7,800 kr.).

Lindgren, T. O. I.

Biträdande ingenjör

(7,920 kr.).

Carlstedt, R. B.

Två *extra ingenjörer* (5,400 kr.).

Registrator och arkivarie (11).

Alland, H. Swea A.

Två *ritbiträden* (7), fem *extra ritbiträden* (3,300—2,460 kr.), ett *modelleringsbiträde* (2,460 kr.), en *stenograf* (2,280 kr.), ett *kontors- och skrivbiträde* (2,100 kr.), en *vaktmästare* (1,980 kr.), ett *vaktmästarbiträde* (1,020 kr.).

Upprättandet av en generalplan för Stockholm.

Stadsplanenämnden beslöt den 6 febr. 1923 uppdraga åt stadsplanekontoret att utarbeta en generalplan för Stockholm, innefattande ett detaljerat program för stadsplanens framtida utveckling i såväl tekniskt som socialt och ekonomiskt avseende. Generalplanen är avsedd att omfatta hela det område inom och utom nuvarande stadsgräns, där bosättning med möjlighet till goda trafikförbindelser med stadens centrum kan tänkas uppstå inom överskådlig framtid (i första hand beräknat till ungefär en cirkel med 15 km. radie). Arbetet innefattar dels en inventering av de nuvarande förhållanden, som beröra byggnadsgrundens och terrängens varierande beskaffenhet, kulturella minnesmärken, värdefullare vegetation o. d. samt äganderättsförhållanden, markdispositioner m. m., ävensom sammanställande av en dispositionsplan över terrängen för dess användning till skilda ändamål, såsom bo-

städer, industri, offentliga anläggningar, parker, idrotts- och lekfält m. m., dels slutligen en utredning av lämpliga system för trafikleder av olika slag med hänsyn till lokala bebyggelsecentra, hamn- och industriområden, reservationer för offentliga institutioner, parker o. s. v.

Arbetet utföres inom stadsplanekontoret under överinseende av stadsplanenämndens generalplanedelegerade (se ovan) samt under stadsplanedirektörens ledning av en särskilt förordnad avdelningschef.

Rörande stadens medverkan vid vissa förarbeten för åstadkommande av en regionplan för Stockholms förorter se sid. 267.

Avdelningschef

(18,000 kr., inkl. rörl. lönstillägg).

Hörnell, P. G.

Biträdande arkitekt

(7,800 kr.).

Hedqvist, P. G.

Tre extra biträden (5,100—4,200 kr.).